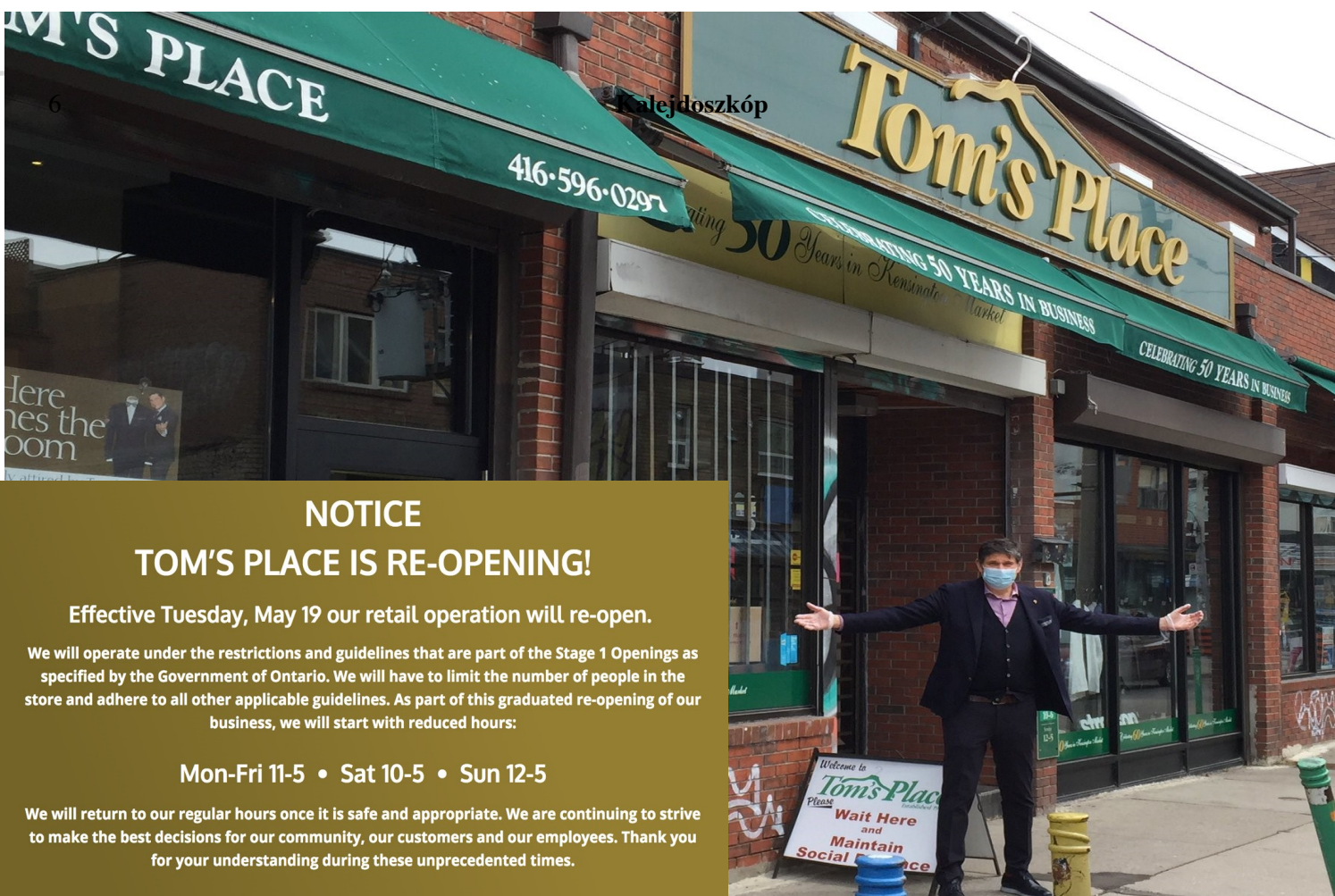

Kalejdoszkóp - 2020/6

“Nincs más haza, csak az anyanyelv” *Márai Sándor*

NOTICE

TOM'S PLACE IS RE-OPENING!

Effective Tuesday, May 19 our retail operation will re-open.

We will operate under the restrictions and guidelines that are part of the Stage 1 Openings as specified by the Government of Ontario. We will have to limit the number of people in the store and adhere to all other applicable guidelines. As part of this graduated re-opening of our business, we will start with reduced hours:

Mon-Fri 11-5 • Sat 10-5 • Sun 12-5

We will return to our regular hours once it is safe and appropriate. We are continuing to strive to make the best decisions for our community, our customers and our employees. Thank you for your understanding during these unprecedented times.

corvina

HUNGARIAN CANADIAN BUSINESS DIRECTORY

EARLY BIRD SPECIAL

Show your business to the community, Get new customers, extend your business with the help of **Corvina Directory** book. Be a part of the high quality publication.

DON'T MISS THE DISCOUNT PRICES. CALL US FOR MORE INFORMATION

Serving the community since 2005

16th edition **2020** **416-638-3431**
info@corvinadirectory.ca
www.corvinadirectory.ca

TARTALMUNKBÓL

Erdő Péter adventi üzenete

Videóüzenetet küldött Erdő Péter bíboros advent alkalmából. A főpásztor Krisztussal való találkozásra bátorít mindenkit.

Gyászt, csüggedést, elbizonytalanodást hozott sokaknak a világjárvány. Ugyanakkor alkalmat is kínál, hogy elgondolkozzunk az életünkről – üzenete Erdő Péter bíboros advent első vasárnapjának előestéjén. A főpásztor videóüzenetében azt mondta: „Az ember élete, minden nemzedék élete híd a múltból a jövő felé. Az élet hidját kell megépítenünk!”

A szülők, az orvosok, a betegápolók, mindazok, akik az egészségünket és az életünket védik, különösen sokat dolgoznak ezen.

Az élet hidja mellett a bíboros szerint a szeretet hidját is fel kell építenünk. Ebben a család szerepét emelte ki. Erdő Péter úgy fogalmazott: „A szülők ezt a drága kincset úgy adják tovább, hogy majd egymást szeretni tudó, az egész társadalomban barátságos és segítőkész, derűs embereket nevelnek.”

Az építkezést a tudás hidjának megalkotásával kell folytatni. A főpásztor kihangsúlyozta: az emberiség által felhalmozott tudást át- és tovább kell adni a jövő nemzedékeknek. A pedagógusok, a nevelők, a kutatók, a tudósok mind-mind ezen fáradoznak. Ez felelősség, kihívás és nagyszerű feladat is.

Erdő Péter hozzátette: „Mindennek akkor van igazán értéke, ha van értelme a múltunknak, van értelme a jövőnknek, van értelme egyén és közösség életének.”

A bíboros biztató, bátorító üzenetét azzal zárta, hogy nem maradtunk egyedül ezekkel a kihívásokkal, hiszen Isten nem hagyja magára az emberiséget. „Ő itt jár velünk a történelem útján és vár bennünket egy boldogító örök találkozásra. Itt a Földön is ragadjuk meg a találkozás alkalmait!”

Erdő Péter tolmácsolta meghívását a 2021 szeptemberében esedékes budapesti Eucharisztikus Világkongresszusra.

Forrás: NEK

Szőcs Géza: Esti ima	4
Kassák Lajos: Advent van	5
Nászta Katalin: Csak ez volna	5
Szász István Tas: Adventi levél	6
Varga Gabriella: Különös év különös adventje	8
Péter Sebestyén: Ki vagy te?	10
Kisimre Ferenc: Trianoni hétköznapok	13
B. Tomos Hajnal versei	15
Szőcs Géza búcsúztatása	16
Akinek a madarak is Chopint énekeltek	18
Bátyi Zoltán: Hálósák a földön	19
Dancs Rózsa Pordány László új könyvéről	22
Horváth Miklós Gábor: Emlékeimből	25
Varga Gabriella: Klotz Mária új könyvéről	28
Farkas András búcsúztatása	31

Bobó Bóbitája
melléklet

32-34

Címlapon: Muzsinszky Nagy Endre: A három királyok imádása

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$85.00/year

Foreign: US\$95.00/year

Elnök: + Telch György-George - President

Főszerkesztő: Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatárs: Csibi Balázs

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchenyi Könyvtár EPA adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>

kalejdoszkop.ca

RozsaDancsTelch@gmail.com

Címünk: Kaleidoscope Heritage Club

10 Green Glade Crt, Innisfil, ON L9S 1P3

Tel.: 705 431 9830

A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona helyesírását követi

Szócs Géza

Esti ima

Isten, teremtsél földet,
tengert, s füvet is, zöldet!

hol csak iszapos jég volt,
legyen ott mától égbolt,

s ha a Hold rajta feljő,
villogjon fönt a felhő!

s ha kezed megteremtett
annyi sok házat, engedd

lenni a folyók mellett
Kolozsvárt s Budapestet!

s adj nekünk szépre festett
színes szemet és testet

s nevet is kérünk, Isten,
mert most még nevünk sincsen,

Mennyei Atyánk, kérünk:
legyen testvér belőlünk,

legyünk mi Gigi s Máté,
de nem külön mamáké:

add nekünk édesanyának
szépséges Édesanyánkat!

s mint szél, mely ránk hajolgat,
arcunkat és hajunkat

érintse istenkéz is:
legyen majd velünk Jézus,

legyen öröm és ünnep
hogyan ott ül asztalunknál

ha földi két szemünknek
ő nem is látható már –

mintahogy még egészben
ott van, és nem lehetne

kitapogatni mégsem:
lépte nyomát a vízben,

habár ott csillog benne
mint őt meg őt a tízben.

Atyánk, mirajtunk minden pillanatban
a pusztulás fogsora összecsattan
de folyton-folyvást föltámasztva minket
összegombolod rajtunk újra és újra
életünket, mint meleg, piros inget –

Isten, köszönünk mindent;
s ha elrejtőznél egyszer
a végtelen időben,
templomi, festett képen
vagy kifaragott kőben:
kérünk, Miatyánk, engedd
hogyan megtaláljunk téged
egy kukoricaföldön
vagy Emontekiőben.

Foto: Vigh-Tarsonyi Gergő

Kassák Lajos

Advent van

Advent van, s átjárja lelkem
a szeretet és az emlékezés.
Rájövök ismét-tán ezredszer-,
hogyan szépen élni gyakran túl kevés.
Szeretni szóban és tettekben,
hinni, remélni szüntelen.
Táplálni kell mosollyal, öleléssel,
hogyan emléked hibátlan legyen.

Most visszarepülök gondolatban
gyermeki önmagamra újra...
látom, amint jancsi-kályha mellett
anyám fagyos lábujjamat gyúrja.
Hársfa teát tölt poharamba -
"Add meg! Nem fogsz fázni majd!"
Átmelegedett a testem, valóban
s én azt hittem a tea tette azt.

Ma már tudom, tőle volt meleg.
Ölelés, szeretet, gondoskodás
ezek voltak mitől az a "jó"
a testem és a lelkem járta át.
Ez adta azt a boldog érzést,
mi ma is rám tör, ha a múltba
révedek.
Hiánya - így advent idejében -
fájón kéri vissza az elmúlt éveket.

Emlékszem a finom illatokra,
ami a konyhát járta át,
mikor sült a finom mézes,
és a lágyan foszló mákos kalács.
Arca piros volt az izgalomtól,
mikor a szobába engedett,
csilingelt egy üveg pohár szélén:
"Itt az Angyalka! Megjelent!"

Futottunk mind a fenyő köré,
ámultunk, örültünk nagyon.
Ezt a boldog érzést fiaimnak
minden karácsonykor átadom.
Már negyedszer töltjük el nélküle
a karácsony szent ünnepét,
de lelkemben ott mosolyog képe,
ahogy átöleli hét kisgyermekét.

Mert az ünnep attól sokkal szebb lesz,
ha gyertyafényben rá emlékezünk
s tudom - onnan fentről ő is nézi:
Ugye mindenkit szeretünk?
Jusson szép szóból bárkinek!

Nászta Katalin

Csak ez volna

Sok gondolat van az emberben,
de csak Isten igéje áll meg.
Csónakok vagyunk a világ tengerén,
mi keresztények.
Nem ihatunk a tenger vizéből,
meghalunk tőle.
Menekülünk a szenvedéstől,
bár rendeltettünk erre.
Hazug örömhír hangzik úgy:
fenékgig tejfől lesz az élet.
Az igazság fáj és fájni fog,
míg itt vagyunk ebben a térben.
Az Úr Jézus nem haver.
ÚR. Kijelenti magát neked.
Nem az fáj, hogy... és az sem...
csak tehetetlen mivoltom,
semmi sem rám nézve,
semmi se nekem.
Csak benne, általa vagyok boldog.
Gyalázom őt, ha nélküle.
De lehet-e ezt?
Ha valami más jót jelent itt,
az elhajlásom tőle.
De így van-e?
Ha lenne, maradt volna bármi
érték ezen a világon,
megmaradna.
Nincs emberen kívül más,
ki az Úrnak igent mondhatna.
Ha értelmekkel dicsekednék,
újra bárgyú ostoba lennék.
Mindenem, amivel bírok
Tőle származik, őt dicséri,
ha úgy élek vele,
s nem tolakodok – hogy eltakarnám –
mulandó lényemmel eléje.
Ő nagylelkű, szabadon enged:
Tedd, amit kedvelsz.
Így válik el, valójában kié vagy,
a tengeré
vagy forrása csörgedezik benned.
Semmi nincs, amit ne kaptál volna,
hogyan felismerhesd.
S nincs igazabb dal a zsoldárnál –
Őt magasztalja.
Jaj annak, aki félretolja.
Elhúzza száját a béres indulat
fancsali szolgalelkülettel.
De ki lennél, s lennél-e, ha Ő nem volna?
Nélküle minden üres nóta.
Ha van értelme az életnek –
csak ez volna.

Szász István Tas

ADVENTI LEVÉL 2020

Ismét csak nehéz év vége felé közeledvén a folyamatos várakozás állapotában próbáljuk elviselni a legújabbat, a sokak által elviselhetetlennek vélt váratlant.

Hogy ennek a próbatételnek miként sikerül megfelelni, az generációfüggő is. A magam korosztálya, a háborúban gyermekeskedő, a kommunizmusban nevelkedett, a diktatúrában „érlelt”, az elveszett remények évtizedeit is megélt, mintha türelmesebben szenvedné el ezt a váratlan várakozást. Hiszen egész életünk csupa váratlan eseményekből állt, s már alig hittük el, ha várakozásainknak valami jó is megfelelt. Ennek azonban most élvezhetjük eredményét, mert sokkal ütésállóbbakká váltunk.

A fiatalabbak látszólagos ereje igen sokszor inkább a felületességben, a nemtörődömségben rejlik, s ez odáig mehet, hogy olykor nem is hisznek a veszedelemben. Kinek jobb hát? Vagy kinek-kinek a maga módján igaza lenne?

Folytathatnánk a ránk szakadt kérdőjelek boncolgatását, de minnek. A lényeg az, hogy itt az egyén és a közösség elválaszthatatlansága nyer félelmetes bizonyítékot. Vigyázz magadra másokért, s vigyázz másokra is magadért! Ha jól átgondolom, ez az elszabadult liberalizmus legfigyelmeztetőbb bírálata.

Bajban is vannak vele.

Vagy ezt is felhasználják? Ezt is akarták? Ez is a malmukra hajtja a vizet?

Özönlenek a kételytől dagadó gondolatok és a magára maradt ember egyre jobban érzi azt a kiszolgáltatottságot, melyet csak a transzcendensben vetett hit oldozhat fel. Ama legnagyobb reménység, melyet a bűnbeesett ember a kegyelem legnagyobb ajándéka formájában kapott. Tegnap rádiós hír szerint a magyar lakosság 25 százaléka „él ezzel a reménnyel”. Én viszont azt remélem, hogy csupán ennyi vallotta be. Mert már hitünk bevallásától is félünk a „diktatúra” által lám mégis megtört balliberális ellenszélben?

Mire várunk hát? Milyen a mi várakozásunk? Égi és földi összefonódik. Evilági „előszoba létünket” igazgatva egyre nagyobb jelentőséggel magasodik fel előttünk maga az ADVENT. A Megérkező várása, amely a mindennek várását jelenti. A folytatás bizonyosságát. Annak a mindennek várását, amely felülírja valamennyi nevetséges, földhözragadt kívánságunkat, az általunk még oly fontosnak képzelt vagy érzett óhajok megvalósulására várásunkat is.

E várakozásban telt esztendő türelmet próbáló hónapjai után most Adventben ráébredhetünk ennek jelentéktelenségére, koncentrálhatunk a fontosabbra, a biztosabbra, amely egyben e földi türelmetlenkedés minden terhétől is képes megszabadítani.

Idáig jutva elmondhatnánk, hogy íme, akkor megoldást nyert minden gond, összetehetjük kezünket és hő hálaimák közben várhatjuk a megváltás ölünkbe hulló gyümölcsét.

Csak hogy az embert nem ezért teremtette a Teremtő, nem ezért adta képességeit s a velük járó feladatokat, nem felelősség nélkül adta otthonául a Földet. Általában az embernek, illetve azoknak a közösségeknek, amelyek a sokasodás folytán benépesítették ezt az Édenen kívül is Édennek nevezhető csodás teret.

Ezek a közösségek a nemzetek. A humán diverzitás csodái. Az őriző, megtartó tevékenységre felkentek.

S amint az Isten teremtése során egykor ezt nekünk adta, a tagadás ősi szelleme, a sátán azóta is próbálja magáévá tenni, ahogy minket is.

Ez az ősi kép szinte matematikai pontossággal él, működik és ismétli önmagát.

Életünk küzdelem. Háborút viselünk azért, amit itt kaptunk, s azért, hogy kiérdemeljük a folytatást. Fegyverünk a talentumunk, pajzsunk az isteni ígéretbe vetett hit, jövőnk a győzelem biztos reménye. Soha az Advent nem figyelmeztetett nagyobb erővel a feladatra. Soha a feladat nem volt hatalmasabb. Soha nem jelent meg a sátán fenyegetőbb és felismerhetőbb formában. Ez óriási kihívás nekünk és még ki tudja hány utánunk következő nemzedéknek. Ehhez kell felnőni, ennek terhét kell elfogadni, ezt kell olthatatlan hittel vívni.

Velem idősödő barátaim! Használjuk felelősséggel a maradék időt és folytassuk küzdelmeinket a „bízva bízzál” biztatásával.

Fiatalabb barátaim! Tegyétek ugyanezt, tudván, hogy a ti időtök sem végtelen, s egyetlen percét sem szabad elfecsérelni.

Az idő hatalmas kincs. Felhasználását Isten kegyelmét remélve és tudva csak a legnagyobb cél érdekében engedhetjük meg magunknak. És ez a cél nem csak a földi s majdan az égi túlélés egyéni akarása.

Egyedül nem megy! Együtt és egymásért kell megvívunk a harcot. Ez az együtt pedig a családjainkból, egyházainkból, kisközösségeinkből felépülő nemzetet jelenti. Apáink idején világforradalmat emlegettek, ma világhormányt készítenének elő. Az Isten, a nemzet, a haza és a család együtt van sátáni erők célkeresztjében. Az adventi elmélyült várakozás is szolgálja hát az erőgyűjtést a további küzdelemre. Nehéz lesz, de gyémánt keményre csiszol minket.

Mi másért vált volna az ember e csodálatos világ felelős gazdájává, annak legnagyobb csodájává? Mi másért jelöltettek volna ki felelőségének beláthatóbb határait a hazák? Ebből a keménységből az Isten kegyelme és minden isteni szépsége fog felragyogni. A világot a kezdetektől fogva irányító teremtő erő létezik, tehát már van világhormányzónk. A tervezett világhormány pedig sátáni csapda. Tekintetünket fordítsuk hát az ég felé, de nézzünk a lábunk alá is!

Erős lélekkel „megvívott” földi, és hittel elfogadott égi várakozást, áldott karácsonyt kívánok Mindenkinék:

Tasi

Advent az örömteli várakozás időszaka. Ilyenkor minden a krisztusi Nagyígéret előjeleként köszönt az életünkbe: ne féljünk, megmaradunk, csak ne tagadjuk meg azt, amivel Isten megajándékozott bennünket: családukról, hazánkról, nemzetünkről! Ezekkel a gondolatokkal továbbítom nagy magyar szellemi elődünk, Tollas Tibor (1920. december 21. – 1997. július 19.) Advent Naptárát (link:<https://tuerchen.com/309e090a>), amelyet leánya, Kanaan Krisztina készített édesapja 100. születésnapjára.

Tollas Tibor nemcsak az általa alapított Nemzetőr c. lap hasábjain, hanem minden lehetséges alkalommal vallotta, hogy az emigrációba kényszerült magyarságnak meg kell őriznie a kapcsolatot a szellemi Magyarországgal, az örök Magyarországgal, mert csak így lehet kinyitani minden bebádogozott ablakot a Trianonnak áldozatul esett Szent István országában. Csak így teremthetjük meg a napjainkban valósággá vált nemzeti egység alapjait! Lapozzunk bele Tollas Tibor verseibe – vegyünk példát tőle: tegyük le a legtöbbet a nemzet asztalára abból a képességünkből, amellyel a Fennvaló felruházott.

Szenthe Anna

A Kanadai Magyar Kulturális Tanács elnöke nevében

Dancs Rózsa

Tollas Tibor

Anyám zsoldárt énekel

Szép, fehér hajú éjszaka,
Váratlan érkeztem haza.
Hókucsmás házunk nem aludt,
Pislogva leste a kaput,
Mintha csak ő is várna rám,
És arany hidat vert alám.

És arany hídon mentem én
Kertünknek fehér szőnyegén,
Amíg egy hang az éjbe kelt,
Anyám benn zsoldárt énekel.

Üvegen szűrve szállt a dal,
És átölelt, mint drága kar.
S üvegen szűrve néztem őt,
Álltam, mint oltárkép előtt.
Arcát nem láttam így soha,
Földön túl fénylett mosolya.

Leánykorában, hajdanán
Lehetett ilyen szép talán.
S még a szívem is félve vert,
Anyám benn zsoldárt énekel.

Körülállták a bútorok
Úrnőjüket, mint múlt korok
Hű cselédei, csendesén
Tűnődtek el a verseken.
Nem lélegzett az óra se.

A lámpa halkán szórta le
Fényét, mely mindent átítat...
S a dal, mint drága áhítat
Repült, repült... hány év letelt
Azóta, hogy ő énekel.

De mintha most is hallanám,
Az éjben énekel anyám.
Kották szövegével ver hidat,
Azon jön át, és így sirat.

Így látogatja meg fiát,
Dalokból szöve Bibliát;
Míg Isten ott fenn valahol,
Meghallja egyszer – lehajol,
S karján viszi az égbe fel,
Amint épp zsoldárt énekel.

Különös év különös adventje

Ismert és elismert személyiségek küldtek üzenetet, személyes történetet, verset a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak. Meghatóak, elgondolkodtatóak ezek a rövid videók és ami a lényeg: szeretetből és hitből fakadóak.

Az idei évre nehéz jelzőket találni. A világjárvány miatt alaposan megváltozott az életünk. Rengeteg veszteség ért bennünket. Sok tervezett találkozás, esemény is elmaradt, új időpontra került át. Köztük az, amit annyira vártunk: a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus.

Az új helyzet új megoldásokat is hozott. Szeptemberben online előtalálkozón kapcsolódott össze a világ Budapesten keresztül az Eucharisztia jegyében.

A járvány második hulláma ismét bezárkózásra kényszerít bennünket. Advent idején elmaradnak a vásárok, a betlehemezések, a tervezett találkozások: a közös séták, a forraltborozás, a meghitt beszélgetések.

A találkozásokról azonban nem szabad lemondanunk. Erdő Péter bíboros adventi üzenetében is erre bátorít bennünket, miközben arra emlékeztet, hogy Isten nem hagyja magára az emberiséget. Úgy fogalmaz: „Ő itt jár velünk a történelem útján és vár bennünket egy boldogító örök találkozásra. Itt a Földön is ragadjuk meg a találkozás alkalmait!”

Ragadjuk meg! Ha nem tehetjük meg ezt személyesen, tegyük meg az online térben! December 1-jétől naponta költők, színészek, írók, zenészek, közösségünk ismert és elismert tagjai a saját nappalijukból küldenek rövid videóüzeneteket. 24 nap, 24 személyes történet, vers, ének, üzenet érkezik a nappaliból a nappalinkba. A különös év különös adventjén.

December 1.: Marosán Csaba

Elsőként Marosán Csaba színész, a Kolozsvári Állami Magyar Színház művésze a *Karácsonyi szeretet-himnusszal* lepte meg a nézőt. Idézzük a teljes szöveget:

„Ha a házamat fenyőágakkal, gyertyákkal, égőkkel és csilingelő harangocskákkal díszítem fel, de a családom felé nincs bennem szeretet, nem vagyok egyéb, mint díszlettervező. Ha a konyhában fáradozom, süteményeket sütök kilószámra, ízletes ételeket főzök, és az evéshez az ünnepkörnek megfelelő, csodálatosan megterített asztalt készíték elő, de a családom felé nincs bennem szeretet, nem vagyok egyéb, mint szakácsnő.

Ha a szegénykonyhán segédkezem, az öregek otthonában énekeket zengek, és minden vagyonomat segélyként elajándékozom, de a családom felé nincs bennem szeretet, mindez semmit nem használ nekem. Ha majd a karácsonyfát csillogó angyalkákkal és horgolt hópelyhekkel díszítem fel, ezernyi ünnepen veszek részt, a templomi kórusban énekelek, de Jézus nincs a szívemben, akkor nem érttem meg, miről is szól a karácsony.

A szeretet félbeszakítja a sütést, hogy a gyermekét megölelje.

A szeretet hagyja a lakásdíszítést, és megcsókolja a házastársát.

A szeretet nem ideges és nem feszült az időszűke ellenére sem.

A szeretet nem irigyli mások nagyobb bőségét, a szeretet nem türelmetlen rigolyás idős szüleivel, hanem örül, hogy még vannak.

A szeretet nem kiált rá a gyerekekre, hogy menjenek már az útból, hanem hálás érte, hogy vannak és útban tudnak lenni.

A szeretet nemcsak azoknak ad, akiktől kap is valamit, hanem örömmel ajándékozza meg épp azokat, akik ezt nem tudják viszonzni.

A szeretet mindent elvisel, mindent hisz, mindent eltűr, mindent remél.

A videójátékok tönkremennek, az ékszerek elvesznek, a számítógépek, iPhone-ok elavulnak.

De a szeretet, amit egymásnak adtunk, örökre megmarad. A szeretet soha el nem múlik.”

December 2.: Lackfi János

A költő igazi kalauzként szegődik mellénk, elvezet a hétköznapijaink dzsungeléből addig a tisztásig, ahol megtalálhatjuk a csendet. Odáig mehetünk, ahol csak ketten maradunk: Ő és én. Kettesben Istennel. Ott kezdődik el a történet...

December 3.: Dr. Fodor Réka

Láss és segíts! Nem kell Afrikába menni, hogy rátalálj a csodára – üzeni a NEK adventi kalendáriumában Fodor Réka. A missziós orvos arról beszél, hogy az önként adott segítség óriási változásokat indíthat el bennünk. Ne féljünk változni!

December 4.: Kubik Anna

Élhetünk egymás nélkül? Mély, megrázó felismerést közöl rólunk, kapcsolatainkról az emberi természetről Kubik Anna. A NEK adventi kalendáriumának negyedik napján a Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművésznő Kiss Benedek versével üzent. Nyolc verssor, amely olyan, mint egy kristálytisztá tükör. Egy tükör, amely képes meg-mutatni, miként vagyunk képesek megrészegülni önmagunktól. Egoizmusunk által hogyan válhat ember embernek farkasává. Elég bátrak vagyunk, hogy belenézzünk?

A különös év különös adventi kalendárium – a videósorozat – folytatását megtekintheti a NEK honlapján (iec2020.hu) és YouTube-csatornáján. Meghitt várakozást mindannyiunknak!

Varga Gabriella, NEK

Mészely József

Karácsony

Csillagfény a fenyőágon,
Itt van újra a Karácsony.

Gyöngé fénye úgy világít,
Távrolról is hazaszólit.

Bíztatja a fáradt lelket,
S ácsolja a békességet.

Áhítattal zsong az ének,
Mindannyiunk kisedének.

Velünk van Ő szívmelegben,
S egymást óvó szeretetben.

Péter Sebestyén

Ki vagy te?!

Gondolatmorzsa Advent 3. Vasárnapjára, B. év

Karácsony „böjtje” abban különbözik a nagyböjt szomorúságától, hogy a „végkimenetel” eleve örömteljes. Egy gyermek születését örömteli várakozás előzi meg. És ahogy gyarapodnak az adventi koszorún meggyújtott gyertyalángok, annyival „közelebb” is az örömforrás: „Örömet hirdetek nektek!” – zengik az angyalok a meglepett pásztoroknak Betlehem fölött. Egy gyermek születésétől felengednek a fagyos szívek, a morcos ember is elmosolyodik, a bánat is elül egy időre, az indulat is szeretetté szelídül. Karácsony öröme megváltoztatja a világot, feloldja a bűn görceit. Az öröm olyan, mintha a sötétség miatti panaszkodás helyett meggyújtánál egy gyertyát. Rést üt a levertség, a szomorúság falába, hogy beáramoljon a fény...

A Gyermekek születése elűzi a bizonytalan jövő miatti félelmünket. Tanuljunk meg tiszta örömmel fogadni az ajándékot. Csodálkozva, „csak úgy”, megfélelmezve magunkról. Advent 3. vasárnapja erről (is) szól.

Öröm – Minek örülünk? Mitől derűs a keresztyén? Tudunk-e örülni az apró dolgoknak, az ajándékoknak? Annak, ami „ingyen” van? Örülünk-e annak, hogy valakik szeretnek minket? Meddig tart az örömünk? Ameddig a sikerélmény?... Örülünk-e az életnek, a természet szépségeinek, az egészségnek, szereteteink társaságának?... Tudok-e akkor is örülni, amikor üres a zsebem, amikor nem tudom még, miből törlesztem hiteleimet? Tudok-e örülni Isten szeretetének, annak, hogy engem is sokan szeretnek, annak ellenére, hogy nem vagyok tökéletes, nem felelek meg az elvárásoknak, hogy sérült a gyermekem, beteg az édesapám, vagy magamra hagytak külföldre szakadt rokonaim?...

Manapság, mintha nem lenne tartós örömünk. Vagy a zsigeri, szórakoztató, ellazító, kényelmes semmittevés az egyetlen örömforrásunk?... Ma sokkal inkább aggódunk. Aggódunk a bizonytalanság miatt, a terveink megghiúsulása miatt, a jövő kiszámíthatatlansága és hasonló egyéb okok miatt. Aggódunk, erőt vesz rajtunk a depresszió, szorongás, nyugtalanság. Háborog a lelkünk. Félünk, kételkedünk, gyanakszunk. Még a jóval szemben is fenntartásaink vannak. Kritizálunk, semmi sem tetszik. Mert nem uralhatjuk az életet. Kívülről várjuk az örömet.

Pedig az a belső békéből áradó nyugalom. A kiegyensúlyozott Isten-kapcsolat eredménye. Isten örül nekünk. Örömmel várjuk azt, akit szeretünk. Alig várjuk, hogy találkozzunk vele. Közel a Messiás. „Bátorság, ne féljete! Nézzétek, eljön a ti Istenetek!” Erőt önt belétek, örömhírt hoz: van igazság már itt a földön! Van lehetőség a szabadulásra! Esélyt kapnak a bűnösök is a megtérésre! Meggyógyítja a bűn okozta sebeket, amelyek fájdalmasabbak a világjárvány hatásainál! Mert ezek a sebek egy injekciótól nem gyógyulnak be. Adventben azért örülünk, mert az igazi védőoltást Jézus, az Isten Báránya hozta el!

Identitás – Kik vagyunk? Ki vagyok? Keresztelő Jánost is igazoltatják a farizeusok. Nem elég bemutatkozni, hogy én vagyok János, az esszénusok szektájából, Zakariás és Erzsébet későn született fia, Dávid családjából. Ő szeretné elkerülni a félreértéseket, ezért azzal kezdi: ne tévesszete össze a Messiással! Nem én vagyok. Én csak előfutár vagyok! Advent jó alkalom erre nekünk is. Mondhatni kizárásos alapon jó tisztázni, mi, ki nem vagyok... Nem az vagyok, amit birtoklok, amit tudok. Nem az vagyok, amit írnak rólam, ami a foglalkozásom. Önazonosságom abból fakad, aki vagyok Isten szemében. Tudom-e hogy ki vagyok? Tudom-e hogy ki az Isten? Ismerem-e? Ki nekem Jézus Krisztus? Keresztelő János tudja, hogy kicsoda. „Nem vagyok a Messiás. Saruszját sem vagyok méltó megoldani... A pusztába kiáltó hang vagyok...” Istent Krisztus mutatta be. Most már tudjuk, ki nem Isten: nem törve-zúzva tesz igazságot. Az ő uralma nem mindent lehengerlő, elnyomó erőszak. Nem is csak a varázslatos csodák, az elkápráztató szenzációk világa. Néha csak „úgy normális”, ahogyan alkotta a világot, aminek minket elgondolt.

Sokan azért csalódtak Istenben, mert nem úgy tesz, ahogy ők szeretnék. Könnyen botránkozunk mi is. Krisztus is ellenállt a csodatévő kísértésnek: a köveket nem változtatta kenyérré-pedig tehette volna, a magasból nem ugrott le, csak azért, mert majd az angyalok kifogják...

A betlehemi szegénység barlangját választotta, nem söpörte félre a politikai hatalmasokat, hanem szegénnyé lett, testét, életét odaadta értünk a kereszten, a búzámag sorsát vállalta, szeretetből. Mi szeretnénk, ha azonnal térdre kényszerítené Soros Györgyöt, Putyint, a vírust, tegyen rendkívüli csodát, hívja fel magára a figyelmet erővel, szokatlanul: hadd leckéztesse meg, szégyenítse meg a világ hatalmasait. Hadd jutalmazza meg, már itt a benne hívőket, hadd bánjon kesztyűs kézzel, hadd tegyen kivételt azokkal, akik közelebb érzik magukat hozzá, hadd élvezzenek előnyt, privilégiumot az egyház tagjai, mert hát hűségesek hozzá... De nem. Isten minket is „bedob a sűrűbe”, ahogy Krisztus is feláldozta magát, elszenvedve a kínhalált is. Harmadnapra mégis győzött, és ez az örömhírünk. Ez az örömről szól.

Alázat – Identitásunk alázatra nevel. Tudom a helyemet. Nagy kísértés ma másnak mutatkozni. Megjátszani magunkat. Megfelelni a másokban rólunk kialakult képnek. Elidegenedtünk, Túlfűtött egónk reklámozza magát. Ezért versenyzünk, ezért hasonlítgatjuk magunkat másokhoz, ezért akarjuk a korszellemet kiszolgálni... Erkölcsös, köztisztelőben álló embereket is megkísért a pénz, a hiú dicsőségvágy, vagy a hatalom, ha magasabb pozícióba kerülnek. Elveszi az eszüket a picula és a titula. Azzal azonosítanom magam, amim van. Információk, technika, ráció. Az ész-t-hatalmat-erőt istenítem. Becsvágy-bírvágy-hatalomvágy, ezek a megrontóink, ha elszabadulnak... Innen a felduzzasztott elvárásaink, és ezért csalódunk könnyen másokban is. Keresztelő Jánosnak helyén marad az esze és a szíve. Nem lesz beképzelt. Nem lesz túlfűtött a küldetésstudattól. Benne marad az igazságban. Az alázat először is azt jelenti: nem mondok többet – magamról sem –, mint amennyi az igazság. Mint ami az igaz. Nem én vagyok a Messiás. Ez azért is fontos, hogy a hamis elvárásokból, illúziókból, ábrándokból kijózanítsa hallgatóit. Tudjam kimondani: ki nem vagyok... *„Boldog, aki nem botránkozik meg bennem...”* – mondja az Úr Jézus.

Ugyanakkor tudja mi a feladata: készíteni az Úr útját. Elhordani a dombokat, eltakarítani a szellemi-lelki szemétkupacokat, bűnhegyeket, az Ő irgalmának emésztőgödrébe. Feltölteni a gödröket, csapást vágni a bozótban, kitaposni, hogy mások is járhassanak, előkészíteni a talajt. Jöhessen rajta az Eljövendő. Mi nehezen egyengetünk ösvényeket, nem szívesen készítjük az Úr útját. Szívesebben járjuk a magunkét.

Sokszor Isten mindenhatósága is „megtörik”, hajótörést szenved a szabad akaratunk miatt. „Aki megteremtett a te megkérdézed nélkül, nem fog üdvözíteni közreműködésed nélkül” – mondja Szent Ágoston. Advent azért szent idő, mert lehetőséget ad, hogy felismerjük: kétezer év után is készítenünk kell az Úr útját, fel kell törnünk az ugart, meg kell térnünk. Ki kell lépni a megszokottságból, felül kell vizsgálnunk jól bejáratott sémáinkat, meg kell tisztítani lelki ablakainkat, hogy újra beáradjon a Fény.

Advent önmagunkba nézést jelent. Elfogadni az igazságot: nem én vagyok a megváltó, még önmagamé sem. Nem vagyok a magam ura. Én csak útkészítő vagyok. Ha némileg uralkodni is tudok indulataimon, ha uralom is egy kissé a természet vad világát, azt is Isten kegyelméből tehetem. Másképp, csak magamra támaszkodva szörnyé változok. (Lásd a különféle izmusok, „jogaink” kiharcolása, génmanipuláció, klónozás, atombomba, mesterséges intelligencia, testkultusz, stb.) Ami bennem göröngy, akadály az Úr útjában, el kell egyengetnem, el kell hordanom, meg kell változtatnom.

Az alázatos ember, a prófétai sorsot választja, mint Keresztelő János. A javítást önmagán kezdi: bőjt, egyszerű életmód, elfogadás, vágyaink kordában tartása. Nem másokra hárítja a felelősséget, hanem önmagán kezdi a világ megváltoztatását.

Nem utolsó sorban az alázatos ember, nem játssza meg magát, Önmagát adja, mint Keresztelő János. Felismeri a másokban a jobbat, elismeri, hogy nála is van értékesebb, tehetségesebb, hogy ő is tévedhet. Belátja, hogy ő is sokszor méltatlan, neki is sokat megbocsátanak. Nem akar Mózes vagy Illés ruhájában tetszelegni, nem akarja learatni már előre a Messiás dicsőségét. Nem képmutató, nem alakoskodik. És mindenekelőtt – szolgál. Szolgálatként tekinti munkáját. Hátrébb tud lépni, amikor érzi, hogy, ha lábujjhegyen is, de érkezik a nála hatalmasabb. A Messiás. És nem áll duzzogva félre, nem enged a szellem gögjiének, hanem örül, hogy a Megváltó szolgálatában állhat, hogy az Ő útját készítette.

Hagyja, hogy, ha ő bár rabszolgamunkát végzett, – csak a saruszját oldozgatta, – akkor is az emelje fel, Akinek szolgál.

Döbrentei Kornél

Tartsd meg a sziklát*A Pesti Srácok emlékére*

Termékeny időből végleg kifutsz,
marasszon az, amellyel elúzni akarnak,
rettentsd vissza hulltában a sziklát,
öngörgető magyar Sziszifusz,
tartsd meg mozdíthatatlan alapnak,
mert benned bizonyosságot álmodik az Isten,
körbenéz, s ha itt nincs, véli: sehol sincsen
– ó, ez az Ararát – szegény
Isten-remény!

Olyan kő ez, sorshoz csikorítva lobban,
és akkor lendíts elveszejtőidre gyeHENNATÜZET,
olyan iramban, ahogy a szíved dobban,
és viszolyogj attól, aki baljós tenyérrel kifizet.

Sátán és a Teremtő egy sima arcban igazul:
az Istent feleljed válaszul,
és azt is, a bűnhődésből már elég,
a Keresztfa is elüszkül, de hamuval győzi még,
csordulásig urnákba, fejünkre visszahullva
ki az, aki a velünk történekmért vezekelni mászna-csúszna?

Az Ige a testből kilépett,
sebünk elidegenítve mások zsebévé mélyedt,
most aztán előre, ha kell, önámítón is,
a hátra már végzetes, abszurd finis,
a fölfele is csak úgy, ha bitón?
S ha valaki fényességesen, méltón
mégis, csak azért is fölér,
mennylépő lábát lerángatni van kötél?

Hol az önérzet?
Régi torlaszokon, hej, de kivérzett;
betonszarkofágba aszalt a jövő,
és nincsen felszedni már utcakő?
Amelyről fölmagaslik egy-egy szabadság-suhanc,
léleketneszük, mint mikor Te, angyal, a csöndön
átsuhansz;
romolhatatlanok, testük gondolatokból s balzsamos
illatokból épített,
roncsolhatatlan szépség, múlhatatlanabb, mint szent
Bernadett,
úgy terebélyülnek ki a sivár időből, mint az akácok,
a Pesti Srácok,
és hogy voltak, mindent megtelít, szétfeszít,
de nem úgy, miként az üresség a lék széleit!
Ma is néhány büszke gerinc,
kit törés-zúzás bénává le nem ront,

azzal lázad, hogy egészséges magot ont,
a zászlók petyhüdtlen darvadoznak, a glóriás lyukon át
hiába süvít, ritkán érezzük a megtisztulás huzatát,
magyarok, országon innen és túl lakók,
már a temetők sem hadrafoghatók?
Még a halottak napi sírok is elföldelhetetlen,
kitüremkedő bűnök,
téli túlélésre vágyó, lánghegyű, gyertyatüskés sünök,
mert belül is eltemettétek
sorsát, játszótéri sírját a szabadság megannyi
gyermekének,
már nem számít, hova úsztak a kis kopjafák,
pedig egyszer a lelkiismerethiányt is karóba húzhatják,
világra sem jöhetnek az új hősök,
egy országmegtartó béke nagyjai,
foganásuk helyén jelszó eredt meg: zabálj,
fogyasztani;
hiába szerelem, ima, hit, mely erősebb volt, mint akár
tíz orosz tankhadosztály;
a barikád, a Magyar Golgota fia
legyőzött téged, Krasznaja Armija.
Ó, hogyan égtek azok a harckocsironcsok, de fáj máig,
hogy a zsíros arcú pecsenyesütők képe minduntalan
felviláglik.

Vajon miért engeded,
elvegyék, meghamisítsák egyetlen megtartó ünneped,
miért, hogy végre kiszabadulva,
vágtaakra széles mezők helyett folyvást rabomobilba,
miért, hogy nem pengethatsz napsugarak felhúrozta
gitárt,
kezed mindig ökölben, karod sosem ölelésre kitért,
miért, hogy léted nem bevallható szent kaland, de
börtönhipis,
örök motozás; mi kell, ne csak ébredj, hidd is,
maradt erő, majd mozdulnak nemzedékek,
termékenyítő elszántsággal,
mint a szántóföldi munkagépek,
kétségeden emeljen felül a kondulásig megérlelt,
a legcsekélyebb, mégis tán a legnagyobb történelmi
elégítélt,
Nándorférvár óta messzehangzó,
vérünkkel felhizlalt, déli harangszó.

2006. október

Kisimre Ferenc

Trianoni hétköznapiak

Még a „múlt században”, a kilencvenes évek végén találkoztam egy akkor 99 éves tápéi bácsival, akinek az alakja, a gesztusai, tiszta tekintete ma is él az emlékezetemben. Tápén futottunk össze, nem is akárhol – református istentiszteleten. Az immáron Szegedhez tartozó kis falu, ma városrész, mindig a Tisza „magatartásától” függött. Akkor is, amikor a halászsok hálói gazdag zsákmányt merítettek a folyóból, vagy amikor a falubeliek kivágták a gyékényt és elkészítették belőle a bevásárló szatyrokat, szakajtókat, papucsokat, a kellemesen puha gyékényszőnyegeket. Sokan éltek a gyékényszővésből, a halászatból. Vagy mind a kettőből. Attól függően, hogy mekkora volt a család. De azt a szerencsétlen időszakot is át kellett vészelniük, amikor megjelent az árvíz és elöntötte a falut, lerombolta a többnyire vályogból épült kis halászházakat. Amikor visszavonult a szennyes víz, amely gyakran elvitte minden vagyunkájukat, a szorgalmas tápaiak (ők csak így nevezték magukat), felgyűrték az ingük ujját és ismét felépítették a hajlékukat. Tovább halásztak, szőtték a gyékényt, az igényes kézműves termékeket pedig vitték a szegedi, a makói, a hódmezővásárhelyi piacokra. Azóta is emlegetik a tápéi gyékényeseket, pedig már hírmondóba is alig maradt néhány ember, aki ezzel a szakmával foglalkozik. Ők is főleg a néprajzi múzeumoknak készítenek hasonló kellékeket.

Beszélgetőtársam ugyan a makói tanyavilágból került a faluba, de élete nagy részét a gyékényarítás, majd a szövés töltötte ki. Irigyelni való memóriája volt. Ha valamilyen eseményről kérdeztem, azonnal válaszolt és a pontos dátumot is hozzá tette! A XIX. század utolsó évében született, az ötödik hónap ötödik napján. Tizenhárom testvére volt, közülük csak ő érte meg ezt a magas kort. A nagy háborúban (akkor még így nevezték az I. világháborút) még nem vett részt, de élénken emlékezett az akkori életre, történésekre. A boldog békeidőknek nevezett korban járt iskolába, a tanítója nevét is jól megjegyezte, s azt is, hogy a tanító bácsi harmadikos korában alaposan elagyabugyálta. Hogy miért? Mert a hittanórán nem édenkertet, hanem paradicsomkertet mondott, amikor az első emberpárról tanultak...

Máig tartom, mondotta, hogy nekem volt igazam, mert az éden az maga a paradicsom! S huncutul mosolygott hozzá. Természetesen ez a kis incidens nem térítette el hősünket az Istentől, világ életében hívő ember volt, gyakorolta a vallását, évtizedeken át presbiterként működött a református egyházközösségben.

Már serkenő bajuszú legényke volt, amikor kitört az első világháború. Erre is emlékszik, bár őket igazán nem érintette, mert a kisebb falvak és a tanyavilág lakóit a háború elején még nem sorozták be. Ő inkább azt jegyezte meg, hogy „amíg élt a Ferenc Jóska, nem volt drága az élelmiszer, utána egyre drágább lett minden!” Ebben ugyan van igazság, de hozzá kell tenni: a hadi tevékenység okozta helyzet hatására kezdődött el az országban a hús, a zsír, liszt, a gabonaféleségek, a hadsereg lovai számára a széna, a kukorica begyűjtése. Ezt a lakosság bizony megérezte, később meg is szenvedte. Ferenc József 1916-ban bekövetkezett halála esetleg közvetett módon befolyásolhatta az élelmiszerdrágulást (például a közigazgatási szervezetség romlása folytán), de semmiképpen sem volt direkt összefüggésben ezzel a tendenciával. Mindenesetre érdekes vélemény volt ez is, korábban ilyen leírva sem láttam, s nem is hallottam az idősebb generációtól.

Néhány év múlva viszont véget ért a háború. De ennek már magyar ember a vidéken sem tudott igazán örülni. „Hiába dolgoztunk sokat, pénzünk alig volt. Gürcöltünk, nyomorogtunk, meg aztán a nyakunkra ültek előbb a vörösök, majd a románok is végigszáguldtak itt a pusztában. Igaz, ők elég gyorsan szedték a sátorfájukat, de a rácok bizony jöttek és maradtak! Furcsa egy gonosz szerzet a szerbség, úgy bántak velünk, mint az állatokkal. Kellott volna nekik Szeged is, meg egészen fel Pécsig a jó magyar föld, meg a gyümölcs. Fene a dolgukat, alig lehetett kivenni innen őket 1921-ben. Jól emlékszem, augusztus 21-én hagyták el Újszegedet...” Ebben igaza volt az én öreg barátomnak, hiszen a szerbek szépen berendezkedtek a Tisza keleti partján és azt hitték, örökké ott is maradnak. Istennek hála, ez az óhajuk nem vált valóra. „Azt hittük, hogy visszamennek egészen Zimonyig...De a Trianon nem így akarta. Megnyomorítottak bennünket, olyan szegények lettünk, mint a tiplom egere!

Nem adtuk fel, dolgoztunk tovább. Sőt, a boldogság is utolért: 1923. március 20-án megnősültem, csodálatos feleségem volt, nyolc gyermeket szült nekem. Az a csúfondáros békekötést meg lassan el is felejtettük. Igaz, nem teljesen...” Az ország legidősebb presbitere egy évszázad hiteles tanúja, aki túl- és átélte az első és a második világháborút, a magyar nép dicső forradalmát, majd a rendszerváltoztatást. S emelt fővel énekelte az istentiszteleten a szebbnél-szebb zsoltárokat, hálát adva a Gondviselőtől kapott hosszú életért.

A másik ilyen Trianon-közeli élményemet nagyapám elbeszélései alapján szereztem. Nem sokáig ismertem a jó öregot, mert korán elment a minden élők utolsó útján, de – miután látta, hogy élvezem a történeteit – nagy átéléssel és szeretettel adta át nekem a XX. század első felének történetét, méghozzá a béke-diktátum által elcsatolt területről: a Délvidékről. Topolyán, a bácskai kis mezővárosban született az 1800-as évek végén, a bognármesterséget tanulta ki, ami a századfordulón és még a későbbi évtizedekben is jól menő szakma volt. A földművelő embereknek akkor még kellett a jól megmunkált kasza-és kapanyél, a kocsilócs, a hámfá, de a szekér faanyagának igényes elkészítése is. S a nagyapám erre „szakosodott”, ahogy ezt manapság mondanák. Alig kezdett el önállóan dolgozni, be kellett zárni a műhelyt. Meggyilkolták a rácsok Ferenc Ferdinánd trónörökösét, meg a feleségét, s kitört a nagy háború. A fiatal bognármestert az alföldi sík rónáról, a sárguló búzátáblák és a haragoszöld kukoricaföldek közül a messzi hegyes tájakra, egy Doberdó nevű faluba vitték. Harcolni. „Békés ember voltam én világ életemben. Nem szerettem a puskát. De, ha már ott voltam, tettem a dolgom... De azt a sok szörnyűséget, amit ott lát és átél az ember, azt nem kívánom senkinek!” Nem kívánta magának sem, mégis utolérte a háborúban leggyakoribb szerencsétlenség: megsebesült.

Haza is küldték Topolyára, lábadozzon otthon, gyógyuljon a családjában, meg a sebesülése sem volt olyan súlyos, a családnak tudott segíteni, mindenekelőtt a földeken. Merthogy közben termő-földeket is vásárolt, gazdálkodott. Szerette a jószágot, a zsíros bácskai földet, amely minden évben bősbőséges termést adott a tulajdonosnak, amiből azután jutott az egyre terebélyesedő családnak, meg eladásra is. Igaz, a háború idején be kellett adni a felesleget az államnak, hiszen háborús állapotok voltak, a hadsereg élelmezését főleg ezekről a vidékekről oldotta meg a kormány. De még így is jól éltek a nagyszülők, a gyermekek, meg a család azon része, amelynek ugyan nem volt földje, de ennie kellett minden nap...

Nem maradt azonban sokáig zavartalan a civil élete. Annak ellenére, hogy a jobb kezének hüvelykujja deformálódott, a kiegészítő parancsnokságon úgy gondolták: menetelni tud, fegyvert forgatni úgyszintén, megjárta már Doberdót, tapaszt-

alatra is szert tett - menjen csak ki az orosz frontra, ott tud segíteni. Segített is szegény, de rosszkor volt rossz helyen: elkapták a muszkák, hadifogoly lett a nagyapából. Azt mondta, nem volt unalmas, mert néhány társával egész idő alatt azon gondolkodtak, hogy miként szökjenek meg a táborból. Tíz hónap után meglógtak, s három hónap múlva már Topolyán is voltak. Óriási öröme volt a családnak! Hazajött az egyébként eltűntnek hitt fiú, testvér, férj és édesapa, többé már nem is megy háborúba... Oda valóban nem kellett visszatérnie, ám, olyasmi várt rá, amit korábban álmában sem gondolt: megszállták az országát! Benyomult egy nyelvében, kultúrájában egészen más népe, ezek civilizáltsága néhány fokkal a minimum alatt volt, s elvettek (mit vettek, elraboltak!) a becsületes polgároktól mindent, amit csak lehetett. A közigazgatásban bevezették a szerb nyelvet, amelyet szinte senki sem ismert (a nagyapa hadifogságban „szerzett” orosz tudása valamicskét segített...), a szórakozóhelyeken randalíroztak, gyakran fegyverrel zavarták szét a magyarokat, a boltokban sokszor elfelejtettek fizetni. Szóval ilyen körülményeket teremtett a Délvidéken (de másutt is) a megszálló idegen hatalom. A párizsi csúfság, csak így emlegették az idősebbek, akiket még megismerhettem, messze ható következményekkel járt. Ez megnyomorította a délvidéki magyarságot testileg-lelkileg, gazdaságában, kultúrájában, nyelvében is ellehetetlenítette. Ám a magyar embert kemény fából faragták, alkalmazkodott a néha embertelen élet-körülményekhez, szántott, vetett, aratott, gyermekeit taníttatta, megtanulta a betolakodók nyelvét (azok bezzeg az övét soha), egyszóval – ha másodrendű állampolgárnak is tartották – érvényesült.

Eltelt 20 év, akkor rövid időre „újból magyarok lettünk”, mondták a topolyaiak, de alig 3 év múlva még nagyobb sötétség szakadt rájuk. Jöttek előbb az orosz „felszabadítók”, majd nyomukban a bosszúra szomjazó Tito-partizánok, ők nemcsak raboltak és fosztogattak, hanem gyilkoltak is. Hiteles adatok szerint is, mintegy negyvenezer magyarnak kellett meghalnia – pusztán azért mert magyar volt. S a trianoni szégyenteljes békediktátum kitervelői és nyugati utódaik, még csak egy megálljt sem parancsoltak a vérengzőknek. Nagyapám mondta néha, „ha akkor nem szabdalják így fel ezt csodálatos országot a barbárok, akkor ilyesmire soha nem kerül sor”. De felszabdalták. Azt hiszem, Juhász Gyula Trianon című versének két sora hihetetlen tömörséggel mondja el ennek a 100 évvel ezelőtt bennünket ért igazságtalanságnak a szomorú lényegét.

„Nem kell beszélni róla sohasem, De mindig gondolkunk reá!” Gondolunk.

B.Tomos Hajnal

ÖSSZMÁTRIX

(Komplementer-vers Márai Sándor Olyan világ jön c. költeményére)

Olyan világ jött,
Melyet mindenki elkaphat:
A nyápic, a súlyemelő
És a hercegnő...

A maszk népviselet lett,
A klór hiánycikk
És tarol a depresszió....

Mert most ők diktálnak módit:
A virulogósok,
A reklámposztok
És a javasasszonyok.

És divatba jött a telefonos hogysmint,
Két méterről küldünk egymásnak puszit,
Sőt úgy hallszik, lessz ennél szebb is.

SZIGORÍTOTT KARÁCSONY

(a nyolcvanas évekre emlékezve)

A városban ráérősen havazott,
mintha öreg kéz szítálna lisztet
az ünnepi kalácshoz.

Úgy gondoltam, majd csak eltelik
valahogy ez az est is,
mint ahogy az összes többi
abban a szűkös évben
és csak ültem egyedül a sötétben.

Tűzifát nem utaltak ki
még porcióra se,
így csak a villamos kandallót
kapcsoltam be:
barackszín-fény áradt
szét az egy szoba-konyhában .

Nem vártalak. Nem is gondoltam rád,
csak feltűnt hirtelen
fehérfogú képed az ablakkeretben.

Olyan voltál ott,
a kitárt ajtóban,
mint nagydarab angyal,
talpig szikrázó hóban,
hátadon kis fenyőfa-szárnyakkal.

Rumos csokoládét hoztál
és két narancsot,
én kitöltöttem valami maradék,
kétszer félpohárnyi vermutot.

Törökülésben kuporogtunk a kandalló előtt,
kétmarokra fogva poharunk',
(talán az italt melengettük)
és mosolyogtunk boldogan,
minden józan ok nélkül.

Egyszer felálltál
s arannyal befűjt,
műanyag mécsest akasztottál
az üres fa csúcsára.
Meggyújtottad és azt mondtad :
(a helyzethez mérten elég gügyén)
„legyen kicsit melegebb
ezen az estén.”

A városban ráérősen havazott,
mintha öreg kéz szítálna lisztet
az ünnepi kalácshoz
és hallszott, amint a gyerekek
minden kapun bezörgetnek.

ZSOLTÁR

Uram ! Ki adott nekünk
ennyi évszázados halált
és csak egyetlen estét
a megszületéshez ?

Meg kellett tanulnunk
az ellenségek nyelvét is,
hogy életre sikoltsuk magunkat,
de árat fizettünk érte:
hátunk, két karunk keresztjére
szegezték az ártatlan fát.

Uram! Az angyalok már szárnyra keltek -
talán ideje lenne
kihúznod tenyered
bábel tornya alól.

Isten nyugtasson, Szócs Géza!

Fotó: Baghet Islander

“Meghatározni nem fogom magam, de azok számára, akik foglalkoznak ilyesmivel, a következő támpontokkal szolgálok:

Támogatom a magyart a magyartalannal szemben és az embert az embertelennel szemben, a bölcső pártján állok a koporsóéval szemben, a megszólaló harangok pártján az elnémult harangokéval szemben, Nándorfehérvár pártján Moháccsal szemben, a velszi bárdok pártján Edvárd király ellen, Csingacsuk és a musztángok pártján a sápadtarcúak ellen, az aradi tizenhármak pártján Haynau ellen, Radnóti Miklós, Szerb Antal és Karácsony Benő igazában hiszek a lélekmérgezéssel, az agyomosással, a kirekesztéssel és a nemzeti önpusztítással szemben,

hiszem, hogy érdemes életünket is adni azért, hogy országunkban bárki szabadon elmondhassa véleményét, mégha a azzal nem érthetek is egyet, úgy

gondolom, hogy szeretnünk kell ellenségeinket is, mint felebarátainkat és felebarátainkat mint önmagunkat, elítélek mindenfajta okkupációt, legyen az román, német vagy szovjet és ezért, a szovjet tankok pártján állok a német tankokkal szemben és a Corvin köziek pártján a szovjet tankok ellen,

osztom azt a meggyőződést, hogy a rosszat nem győzheti le a kisebbik rossz, csak a jó – de védem a rosszat a még rosszabb ellen,

hiszek minden magyar ember kultúrához való jogában, mint ahogy minden ember kultúrához való jogában is:

de a mi felelősségünk, hogy a magyarokat sikeres kultúrnemzetté segítsük felnőni, egy azonosságával tisztában levő, azt vállaló, önmagával kibékült, erős és magabizó közösséggé,

egy korszerű nemzeteszme híve vagyok egy korszerűtlen nemzeteszmevel és egy korszerűtlen nemzetköziséggel szemben, segíteni szeretném a gyengét, az elesettet, a hátrányos helyzetűt, a kicsit – de nem szeretnék kicsi lenni és nem üzenem senkinek, hogy merjen kicsi lenni, hanem arra szeretnék biztatni mindenkit, hogy egy sikeres és megbecsült nemzet tagja akarjon lenni és azt is gondolom, hogy az ország újraépítésének a fejekben és a lelkekben kell elkezdenie,

meggyőződésem, hogy a kultúra segíthet az elmúlt ezer év okozta külső és belső sebeket beforrasztani és csak az segíthet ezeket beforrasztani,

a műalkotást támogatom a szuvenírral szemben, a népit a népiessel szemben és a málnát és az almát a málnaízüvel és almaízüvel szemben

hiszem, hogy a magyarok megtalálják helyüket a most kialakuló világban, s hogy nem fogunk példázatbeli szabad tyúkká válni, amely nem bírta a szabadversenyt a szabad rókával szemben,

az élő élet pártján állok, a DDT-vel, a KGB-vel, az ÁVH-val és a mustárgázzal szemben,

hiszek abban, hogy a magyar nemzet történelmi küldetését teljesít, és hogy ez a küldetés mélyen összefügg a lelket és a nemzetet nemesítő csodálatos képességünkkel, a kultúrával, azt szeretném, hogy tudásközpont épüljön fel e keresztút-hazában, Kelet és Nyugat, Dél és Észak e sokat látott találkozási pontján, hiszek abban, hogy nemzetünk a legműveltebb nemzetek egyikévé lesz Európában, ha Isten is megsegít, és miért ne tenné, hiszen egyetérthetünk azzal a vélekedéssel, hogy amíg a nemzet távolodott az Istentől, akkor is közeledett hozzá, csak a hosszabbik utat választotta -

ezeket gondolom, rózsaszállal a fogaim között."

(Részlet a Második kecskeméti konferencián elhangzott előadásból 2009-ben)

Kónya –Hamar Sándor

IN MEMORIAM SZÓCS GÉZA

(50 éves barátságunk emlékére is)

Federico García Lorca
ÍJÁSZOK
Sötéten táguló pupilla,
Közélgő íjászok, Sevilla!

Nyitva Guadalquivir!

Szürke sombrero, rengeteg,
Röpülő széles köpenyek.

Aj Guadalquivir!

A fájdalom és a sír
Honából ömlenek.

Nyitva Guadalquivir!

Seregnyi labirintust kereső.
Szerelem: kristály és kőeső.
Aj Guadalquivir!

(Kónya-Hamar Sándor fordítása. Sz.G. emlékével.)

MENNI VAGY NEM LENNI!

Gézának

Földünket elhagyhatjuk
elgyászolódó hattyúk.

Fekete szavunk senkié.
De aki hallja ,megremeg,
és vállán marad a kezünk.
Jövünk talán vagy elmegyünk?!

Nincs éhomra mért könyörület!
Mint oszlopra tekeredik ránk
süllyedő hegyek kéksége. Az örület.
Messze madonnamosoly. Üres feszület.

Ki így menti, feladta magát
s egy más időbe siklik át?!

2020. október 21.

IN MEMORIAM Sz.G..., SURSUM CORDA!

Ha meghal a barátod,
ajtódon lánkol a rézkilincs –

Két fény között növényi türelemmel
lapul Ama Pillanat s mindegy
melyik szobor köldökébe költözöl-
Korszerűtlen széllé válhatsz,
szívedig ér a harangkötél –

Hideg kenyérhéj a valamikori hold,
felhők folyósóján dobogva gurul
és félrebeszél a tűz-
Tú fokába szorult angyal jajongása,
akár csecsemők szemébe futó lövészárak –

De így lep meg párálló friss kenyérből
a fáradó sókereszt,
s könnyed illatával havazni kezd
ózonpajzsra emelt élete –

2020. november 5.

Akinek a madarak is Chopint énekelnek

“A zene varázslatával fedeztem fel a körülöttem lévő világot, s a hangok, dallamok segítségével lett szép, és vált számomra is „láthatóvá”.

Három évesen elindultam megkeresni a HANGOT az óceán partján, a hullámokban reméltem megtalálni, mint annak idején Odüsszeusz. Édesanyám kétségbeesve rohant utánam, és hozott vissza a partra. Kerestem ezt a semmi máshoz nem hasonlítható hangot, a gyönyörűséges morajlást, amit a víz és a hullámok tánca komponált. Csak akkor nyugodtam meg, amikor szüleim rögzítették, és kis magnómon hazavihettem, és napokon át hallgattam.

Fokozatosan a hangok és a dallamok szerelmese lettem, a Marseillaise lett az első kedvenc, amikor még beszélni sem tudtam. Fogalmam sincs hol hallottam, talán a forradalmi lendülete fogott meg, zongoráztam, énekeltem mindenütt, sokszor azt hitték, hogy franciák vagyunk.

Öreg kapuk nyikorgásán, gépek zenéjén keresztül jutottam el Mozarthoz és Chopinhez, aztán ötévesen az Operaházban, a Varázsfuvola végén vigasztalhatatlanul sírni kezdtem, mert azt hittem, hogy soha többé nem hallhatom ezt a zenét.

Később, a Chopin-keringők ismeretében, nekem már a madarak is Chopint énekeltek, s amikor rátaláltam dédapám öreg zongorájára, ez lett a legkedvesebb játékszerem, semmi más nem érdekelt, csak a zongora ezerféle hangja. Amikor pedig már jobban felismertem a hangokat, a villamos fíz hangon fékezett, és még a vonat füttyjeleit is lezongoráztam.

Így kezdődött, s ha kíváncsiak, hogyan jutottam el a világ szinte minden jelentős koncerttermébe, akkor jöjjenek velem, és olvassák el a történetemet, ahogy Édesanyám elmeséli.”

Érdi Tamás

Nászta Katalin

Meséimből

hát ülj le, húgom, ne várd a percet
mondd, mi böki állandóan lelked

ne hezitálj, rád várnak sorok
kopogtatnak, ütik konyhaajtód

ne faksznizz – melleleg mit urizálsz?
kezedre üt, ha késlekedsz a muszáj

takaríts, fess – nem jön szobalány
társad seprű, porrongy s a magány

csillog minden, a kedved is jobb
asztalodon fény táncol, nem a por

ide már én is szívesen belépek
látogatók is megtisztelnek téged

eljön majd ő is, a várva várt Fiú
több leszél, mint csipkeblúzós hiú

lány, kit anyja úgy eresztett el
csillogj csak cicám, hódíts ezerrel

s ragadnak rád udvarlói majd
nem mondta: így hamar megunnak

s feljött a szép nap, süttött rendesen
a lány pipiskedő lépéseket lejtett

és jött a fiú, tátott szemmel bámult
egy darabig, majd becsukta, mert ráunt

a lány szájából még a csók sem ízlett
s a partiképes ifjú sietve lelépett

Bátyi Zoltán

Hálósák a felhőn

Igen tisztelt bíróság! Én, Czudra Ilona Erzsébet sértett, aki törvény adta jogánál fogva most beszélhet, arra kérem magukat, hogy az itt jelenlévő vádlottat ne büntessék meg. Mondom én ezt mindazért, mert én a vádlottat, vagyis Torgyassy Benedeket nagyon szeretem, egész szívemből jövő tiszta szerelemmel, immáron több mint három éve.

Tisztelettel közlöm, hogy az előbb már említett férfit Pesten, a Nyugati pályaudvar előtti téren ismertem meg, amikor egy villanyoszlopba kapaszkodva előhajolt, mert nem akarta magát lehányjni. Akkor én megfogtam a homlokát, nehogy hányás közben a villanyoszlopba üsse a fejét. És azt mondtam neki, hogy uram, ne hányjon ide, mert tiszta és becsületes népek járnak erre, de még külföldiek is. Erre ő azt válaszolta, méghozzá mosolyogva, hogy ja, tudom, meg azt is: és olyan angyalok repülnek felettünk, mint maga. Én nem tudom, miért nevezett engem, Czudra Ilonát angyalnak, hiszen amikor mi összetalálkoztunk, már évek óta az utcán éltem, mondhatni úgy is, hogy hajléktalan voltam, mert a munkámat elveszítve, elváltan nem mertem a falumba visszamenni csúfságra meg köpdösésre. Azt sem titkolom, hogy a sok italtól még az arcom is felpuffadt, a hidegtől szétrepedezett a bőr a kézfejemen, még a szemem alatt is, de mégis angyalnak szólított.

Majd amikor megkönnyebbült, kimentünk a Duna partjára. Ekkor Bence, bocsánat, a vádlott azt közölte velem, hogy holnap reggel megmutatja, melyik felhő mögül küldött engem a jóisten azért, hogy angyal legyek az emberek között ebben a szemét világban. És másnap ezt meg is tette. Ettől kezdve együtt jártuk az utcákat, együtt aludtunk meg kapualjakban, elhagyott udvarokon, lépcsők alatt úri házakban, vagy ha úgy hozta a sors, hát a Duna parton. Ilyenkor a vádlott nekem olyan dolgokról beszélt, amilyenekről még soha nem hallottam, mert hogy én kevés iskolát végeztem, azt se valami jó eredménnyel. De ahogy teltek a hónapok, már sokat tudtam olyan emberekről, mint Michelangelo, meg Thomas Mann, meg József Attila, akinek még a szobrához is leültünk egyszer.

A vádlott ott mesélte el nekem, hogy valamikor egyetemre járt, és bölcsészkart végzett, majd irodalmi szerkesztő volt egy folyóiratnál, de kirúgták, mert a főnöke azt mondta, hogy az irodalom halott, nem kell itt már senkinek a vers, de még a próza sem. A vádlott azt is elmagyarázta nekem, mi az a próza. És amikor ezt mondta, átölelt engem, aki olyan faluból jöttem fel Pestre

amit látva még a Jóisten is elfordítja a tekintetét, és megcsókolta az arcomat. A táskájából könyvet vett elő, mert volt egy táskája is, amit mindig magánál hordott, de semmi más tulajdona nem volt neki, mivel hogy az elmondása szerint a családja elzavarta alkoholizmusa miatt. Lecsúsztam angyalka, meglásd, a Dunában végzem, ez volt a szavajárása, de én megvizsgáltam, hogy lesz nekünk egyszer még szebb életünk is. Ő ezt nem akarta elhinni, csak amikor egy kuka mellé téve találtunk egy hálósákot, ami olyan szép volt, mintha aznap varrták volna, és mi abban a hálósákban együtt töltöttük az éjszakát, az elsőt, amikor szerelmeskedtünk is. Éppen úgy, mint Mária és Robert Jordan az Akiért a harang szól című könyvben – mondta akkor a vádlott, majd elmesélte a történetüket, ami spanyol volt és szomorú. De a szavaitól mégis elfelejtettem minden bánatomat, azt is, hogy egyszer a Keleti pályaudvar mögött, ott, ahol a sínek indulnak bele a világba, egyetlen éjszaka négy ember is megerőszkolt, majdnem elvéreztem, és megfogadtam, hogy férfit többet az életben nem engedek a combom közé. De a vádlott érintése olyan lágy volt, mint a selyem, ölelésétől pedig elzsibbadt a szívem, a szám, de még a bokám is.

Szóval így éltünk mi együtt a szabad ég alatt, és a párom, mert akkor már a párom volt, úgy hiszem joggal mondhatom, néha verseket írt, nem könyveket vagy novellákat, mert azt mondta, a költők közelebb állnak Istenhez, mint az írók. Ezt nem értettem, mint ahogy azt sem, mégis mi az a költészet. Meg is kérdeztem, de éppen akkor arra sétált egy anyuka a gyerekével, úgy négy-öt éves lehetett a kisfiú. A kölyök felnézett az égre, és azt kérdezte: de anyu, most miért nem olyan a Hold, mint amikor legutóbb néztük? Amikor olyan volt, mint egy kifli. Az anyja meg azt válaszolta, hogy közben meghízott a Hold, mert telihold lett. De a fiú arcán ekkor megjelent egy mosoly, és azt kiáltotta: nem telihold, hanem zsömlehold.

Na, látod: ez a költészet. Szóval, valami ilyesmi – karolt át a párom, vagyis a vádlott, és arról beszélt, belegondoltam-e abba, hogy ugyanezt a Holdat most hányan bámulhatják, csak itt, a Kárpát-medencében. Mert hogy ezt nézi a szerb a Vajdaságban, csak Hold helyett ő azt mondja, hogy meszec, a román Erdélyben, aki meg lunának szólítja, vagy az osztrák, akinek a hold meg Mond. Nem is tudom, hogyan jegyezhettem meg ezeket a szavakat, mert nem beszélek én semmilyen idegen nyelvet, de ez a három szó megragadt a fejemben, talán azért, mert ő mondta.

Persze a párom, vagyis a vádlott leginkább nem verselt, hanem mindig, pontosabban igencsak gyakran azon volt, hogy munkát találjon magának. Dolgozott kőműves mellett, pakolt a piacon, de még hullaházban is forgatott halottakat csak azért, hogy legyen minden napra kenyérünk. Az már a sors kegyetlensége hogy éppen a kenyér miatt lettem én majdnem megölve.

Történt ugyanis, hogy fent nevezett vádlott az italozásról nem tudott leszokni, mint ahogy én sem, és egyszer nagyon berúgott. A Dunánál aludt el, éppen a hálósákon, de még álmában is azt mondta, hogy angyal, borítsál rám felhőket, és szorongatta a kezem. Én meg csak sírtam a boldogságtól, mert láttam, hogy az isten olyan megnyomorodott embernek is ad a szerelemből, mint én vagyok. A vádlott az én sírásomat meglátta, amikor felébredt, és azt mondta, gyöngy lesz minden könnycseppből, vigyázzak hát rájuk. Én akkor már tudtam, hogy ez nem igaz, csak költészet, de így is nagyon örültem minden szónak.

De azt is mondta, hogy na, nekem most vizelnem kell, és fel is állt, hogy dolgát végezze, amikor rászólt egy úr, hogy ezt ne tegye, meg hogy minden hajléktalant be kéne zárni egy nagy táborba, és követ töretni velük. A vádlott ekkor feldühödött, jaj, rémesen mérges lett, és azt kérdezte az úrtól: maga szerint az én Dunába vizelésem-e a nagyobb gond, vagy az, hogy ezen a kurva Földön százmilliók éheznek. Tényleg, én is éhes vagyok, vette elő akkor a bicskáját, én meg a kezébe nyomtam a kenyeret, másunk se volt, és azt mondtam: szépen öltözött urakkal nem illendő így beszélni, szégyellje magát.

Fent nevezett vádlott ekkor szúrta hasamba a kést, de én nem éreztem semmilyen fájdalmat, inkább olyan könnyűnek tűnt a testem, mint egy léggömb, és arra gondoltam, talán még fel is emelkedek az égbe, és alhatok majd egy szép kövér felhőn. A hasamra is csak azért tettem a kezem, mert nagyon folyt belőle a vér, és féltem, hogy összevérezem a hálósákokat, ami akkora már megtelt a mi szerelmünk illatával, mosolyzagú volt, ahogy egyszer a párom mondta. Aztán elájultam, de azt még hallottam, bocsáss meg angyalka, bocsáss meg. Tudom, az életemet csak a gyors és gondos orvosi beavatkozás mentette meg, legalábbis ezt olvastam az első ítéletben, de mégis azt kérem tisztelettel, a vádlottat ne büntessék meg, én megbocsájtok neki, vele akarom leélni az életemet. Köszönöm, hogy meghallgattak, te meg, Bence, ne haragudj, amiért olyan sokszor vádlottnak szólítottalak. Isten áldja meg magukat.

Most már leülhetek?

(A szerző ezzel az írásával nyerte el 2018-ban Magyarországon az *Év jogász írója* címet)

M. Simon Katalin

Fájdalomból új élet

/Te vagy a fa c. könyvemből/

Remegett minden ízében
mikor a fagy védtelen törzsébe mart,
és a váratlan vihar legszebb ágait letörte.
Az Ég e szenvedést nem küldte rá hiába.
Életét meghagyta, s ő fájdalmából
új tavaszra ébredt. Érezte a napfényt,
s már tudta, sebeiből új élet fakad.

Te vagy a fa

Te vagy a fa, a jó gyümölcsöt termő,
fagyos télben, forró nyárban örök.
Termésedből részt vesz mind, aki nemes gyümölcsre
vágyik,
és lesz maga is jó gyümölcsstermő.

M. Simon Katalin biblikus idézettel vetíti előre a könyv tartalmát. Hogy senkit ne tévesszen meg majd a csendes, meditáló hangnem, használjuk a már jól kialakult tematikus fogalmat: istenes versekről van szó. Amint majd látjuk, a lélek csodákat képes teremni – a fagyok, a megtépázott, ágakat szaggató, kegyetlen telek dacára is. A versfüzért akár vehetjük profán rózsafüzérnek is – miközben végigolvassuk a gyöngyszemeket, egyre mélyebben merül el a lélek a hitben. Ezek a versek a bölcs számbavétel visszhangjai, amelyek fő motivációja a lélek megnyugvásához való ragaszkodás.

Dancs Rózsa

Tóth Árpád
Az Öröm illan

Az Öröm illan, ints neki,
Még visszavillan szép szeme,
Lágy hangja halkuló zene,
S lebbenek szőke tincsei.

Itt volt hát? jaj, nem is hiszem,
Már oly kusza a tünde rajz,
Mint visszafénylő, kedves arc
Szétrezgő képe vad vizen.

Mint lázálomkép, rezge árny,
Cikázó galambsziluett
Lánggal égő város felett:
Füst közt vonagló gyenge szárny.

Egy holt csillagról árva fény,
Mely milljom éve untalan
Száll ájultan és hontalan
A végtelen tér jég ürein.

Édeni pajtás, égi kéz,
Feldobná szívünk a poros,
Vak légebe, mint vidám, piros
Labdát, de jaj, a szív nehéz.

Itt volt hát? - ó, Öröm, Öröm,
Egy szóra még, egy percre még!
Ó, mondd, az ég fenn ugye kék,
S az élet méze nem üröm?

Az Öröm illan, ints neki,
Még visszabúsul szép szeme,
Lágy hangja elfúló zene,
S ezüstfehérek tincsei.

Árpád Tóth
Joy melts away

Joy melts away, send it a wink,
It's bonny eyes flash back and 'round,
Soft voice of it 's a swooning sound,
It's fairy curls begin to swing.

It was but here - I don't believe,
The fairy sketch 's so perplexing
Like dearest cheek is reflecting
In waving water, can't retrieve.

Alike nightmare does slowly swing,
A bird's profile is fluttering
Above the burning town in wind:
In smoke a weakish wriggling wing.

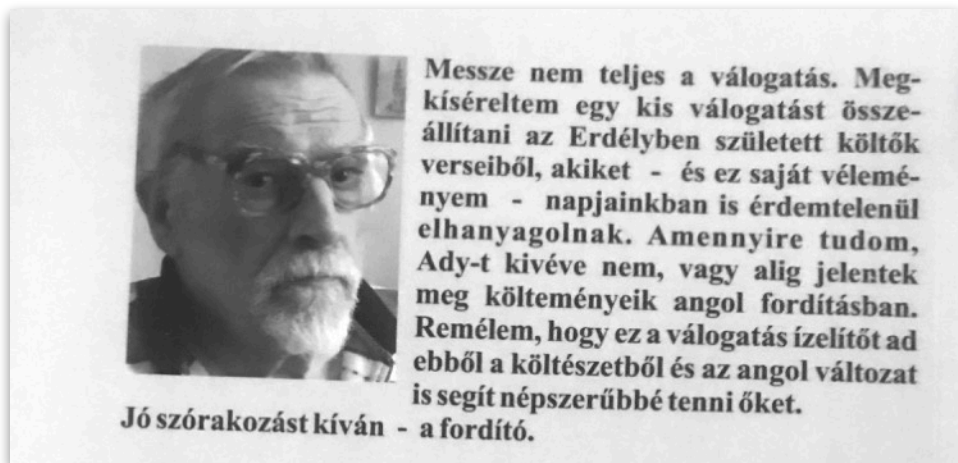
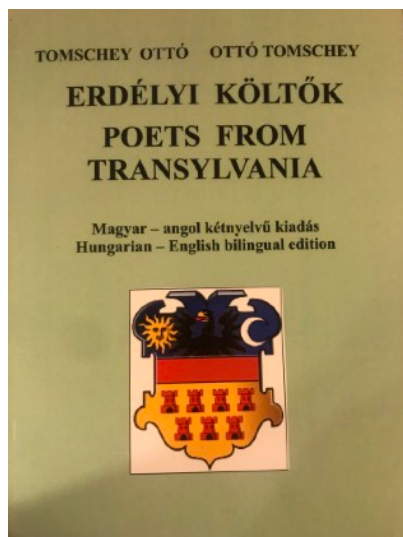
From extinct star light comes in trace,
For million years it flies in swoon
Without a home, without a boom
Across the frozen world of space.

An Eden's mate, heavenly hand
Would sky our heart in sightless air,
Alike a ball coloured with flare,
Alack! this heart is grave, orphaned.

It was but here? - oh Joy, oh Joy,
A word, a wink I want with you!
Oh, tell, the sky a-high is blue
And life's with joy without alloy!

Joy melts away, send it a wink,
Its bonny eyes mourn back and 'round,
Soft voice of it is choking sound,
Its silver curls begin to swing...

Translated by Otto Tomschey

Dancs Rózsa

Pordány László: "Ez a hazám!"

Olyan kötetet tartunk a kezünkben, amilyenre időről időre olyan szükségünk lenne, mint a helyenként évente kötelező szakmai továbbképzésekre. Mert azt tudjuk, hogy csak az alapvető, az iskolában-egyetemen elsajátított tudással diplomát és címet szerezhet akárki, de lemarad a világ gyors fejlődése mögött. Ez a kevesebb baj, ám az emberi tudatra kényszerített ismerethiány a tájékozatlanságon kívül el is torzul, fél-igazságok, kaotikusok összevisszaságok áldozatául esik. És ettől nem is kell sok a diktatúrák tombolásáig!

Pordány László politikai, elsősorban diplomáciai pályájának keresztmetszete ez a kötet. Legalábbis a cím alapján elindulva, erre számíthatunk. Azonban az első fejezetbe beleolvassa, megakadunk az időben. Mert az előrevetített harminc esztendő jóval megelőző „élményfeltáró-halmazzal” találkozunk. Azzal, a 80-as években az addig fortyogó, majd gyilkos, kénes gőzgént előtört és egyre elképzelhetlenebb méreteket öltő romániai magyarellenességgel, azaz minden, nem az önkényuralmat szolgáló embertelenséggel, amelyet az erdélyi kirándulásra elszánt látogató már jóval a határátlépés előtt megtapasztalt. S miközben közeledett Biharkeresztes vagy Nagylak felé, Pordány László időben előre- és visszamenőn megtanítja az esetleg még hiányos tapasztalattal rendelkező olvasóval nemcsak az erdélyi történelmet, hanem a nemzetét is – Trianontól vagy még azelőtt- vagy mögött - és elegáns írói megoldással összefüggésbe hozza az éppen akkori eseményekkel. Hatalmas történelmi, filológiai műveltséggel, érthetően, de nem „középiszkolás fokon” olyan összetett képet nyújt a magyar – román határon akkoriban és sokáig divatos, kétoldali hivatalos eljárásokról, amitől akár még ma is végigfut az ember hátán a hideg. A magyar vámtiszt és a határőr fölényeskedő, pökhendi magatartásától a párciumi – erdélyi, éppen napi élelmét szorongató „idegenekkel” szemben, a román hivatalosak paranojás, főleg az írott szóra vadászó gyakorlatát pár órába sűrítve – ez elég is ahhoz, hogy ne tegyük le a kezünkben a könyvet, lapozzuk tovább. De ne azelőtt, mielőtt egy – s mert erdélyi, székelyföldi, könnyen megghatódó „fejéjé” lévén ne fussa el szememet a könny - egy ilyen befejező vallomás olvastán:

„Mint Nagylaknál a tornyokat, a szikrázó napsütés a lábam elé hozza a Cenk meredek oldalát és éles kontúrjait. Lent elővillan a Fekete-templom, a régi városháza tornya és a Szent Bertalan-templom. Már bent is vagyok az Óvárosban; gyermekkor:

„Die Stadt meiner Traume.” Most volna jó hazamenni. Az ötlet váratlanul támad, mégis a legjobbkor: kezemben – tankomban – a megvalósítás lehetősége. Csak először a munkát kell elvégezni. Aztán, ha készen vagyok vele, elindulok hazafelé. Talán holnap, vagy holnapután, de az is lehet, hogy már ma délután. Elindulok a Kézdivásárhely felé vezető úton. Lehet, hogy a hídnál elkanyarodom Sepső felé. Akármerre fordulok, már előttem a negyvennégyes határ. Lassan a tankkal, mondom, itthon vagyunk. Székelyföldön. Felkocogok Csíkba, és ha Szeredában nincs maradásom, áthajtok a Hargitán Székelyudvarhelyre. Udvarhelyen biztosan nem állok meg; egy éve sincs, hogy D.-t itt kínozták halálra a szekuritáté emberei; erre nem jó emlékezni. De a Kalonda-tetőre talán felhajtok, benézek Tamási Gáspárhoz, megnézem öccse, Áron sírját. Vagy megállok Szejkefürdőn és felballagok Orbán Balázs sírjához. Valahol meg kell álljak, hiszen itthon vagyok. Ez a hazám.” (36.o.)

Ez a hazám – ezért a hazáért, ezt a hazát magáénak valló tizenöt millió magyarért akart tenni, amikor életét és a feleségét is kockáztatva vállalta az üzenetek, szamizdát papírok csempészését, amikor polgári hivatását, az egyetemi tanári állást felhagyva, habozás nélkül az Antal József világot megrázó jelszavát vállaló nemzeti erőkhöz csatlakozott, s tette lelkesen, amit tennie kellett. És mert a tizenötmillió nem csupán szám volt és maradt azóta sem számára, hanem a nemzet összessége, határon innen és túl, no meg a diaszpórában, ezért örült a nagyköveti kinevezéseknek. Ausztrália – Új-Zéland, majd Dél-Afrika, végül Kanada nemcsak határokat nyitott meg előtte, nemcsak világrészek sajátosságainak megtapasztalásához segítette hozzá, hanem megerősítette abban a hitében is, hogy bárhol éljen a magyar ember, soha nem lesz számára közömbös a szülőföldje. De a távolság, a gyökérvesztés gyakran szellemi, eszmei eltévelyedéshez vezet – ebben kell az alázatos küldetésstudattal felvértezett diplomata a messze idegenben. Hogy eligazítson, segítsen a nemzeti tudat megerősítésében, sok esetben megtalálásában. Szerencséje is volt Pordány Lászlónak, mert mindenütt talált művelt, lelkes segítőt, munkatársakat. De mindenütt akadtak olyanok is, akik az összetartás erősítése helyett a rombolásban, a bomlasztásban lelték örömeiket. Ilyenkor kellett a legény a gáton!

Kanadai hivatalos kinevezése előtt ismertem meg Pordány Lászlót. Torontói trianoni megemlékezésünkre érkezett Budapestről, Lezsák Sándor ajánlásával. Már akkor feltűnt szerénységbe burkolt nagy tudása, amelyet aztán nagykövetségként messzemenően gyümölcsöztetett.

Ami különösen megkülönböztető jegye volt magatartásának – és ami ebben a könyvben is nyomon követhető –, hogy úgy tudta a kényes vagy sértőnek mutató emberi vagy közösségi ellentéteket elsimítani, a megoldás felé terelni, hogy soha nem alázta, leckéztette meg egyik vitatkozó felet sem. És minden mondata, minden hivatalos vagy magánemberként tapasztalt cselekedete tanított.

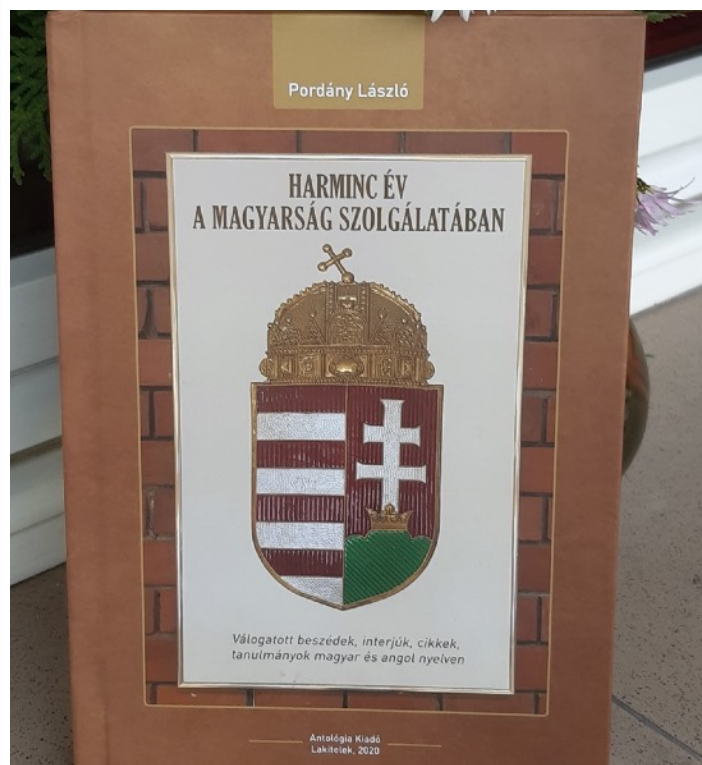
“Ez a hazám!” – akár személyi logója is lehetne, minden felelősségteljes magyarnak a világ minden táján. Vereckétől Nándorfehérváron át Triesztig és Ungvárig vagy a Barcaságig, sőt, a legújabb felfedezések szerint akár Konstancáig mindenütt érvényes a kétségbeesett kérdés, “Hol vagy, István király?” Ez a nem politikai fogantatású, sokkal inkább nemzeti elkötelezettségű cél vezette e kötet egy fejezetét alkotó három angol nyelvű előadásának megtartására. Rendet akart teremteni, legalábbis elgondolkoztatni azokat, akik hiányos történelmi ismeretekkel – még nagyobb bűn, ha igencsak pontos adatok és tudás birtokában teszik – támadják Magyarországot és az elcsatolt területekre szorított magyarság megsemmisítésére aspirálnak.

Bukaresti hallgatóságának Erdély történelmét mutatta be – nem nemzeti szlogenek hangoztatásával, nem vádaskodva, nem érzegős felhangokkal, hanem olyan hiteles adatok felidézésével, amelyeket cáfolni ugyan lehet – és tették is! –, de csak hazug, dákó-román elméletek cifra kavalkádjával. És ezt tette Varsóban is az OSCE Konferencián: a bevándorlás (akkori!) pillanatnyi ürügyén nem szorítkozott csupán a Vajdaságot fenyegető veszélyre, hanem a hivatalos magyar állásponttal párhuzamosan bemutatta azt a történelmi háttérrel is, amely a magyarokat és a volt nagy Jugoszlávia életét, kapcsolatait jellemezte.

Kanadai nagykövetségként fontosnak tartotta a nemzeti tudat állandó erősítését a kanadai magyar diaszpórában, de azt akarta, hogy kollégái, a kanadai nagykövetségek is ismerjék kis országunk ezer éves történelmét. Kis keretbe – dióhéjba – csomagolva tartott angolul előadást nem magyar diplomáciai vendégeinek, amelyet kis zsebkönyv formájában évente küldenek el minden nagykövetségnek – ismétlésre, hogy tudják: a Kárpátok alatt nem mindig sírt Góg és Magóg fia (Ady Endrét aposztrofálva), hanem cselekedett. Ezért maradt fel ezer esztendőök óta és fog megmaradni a jövőben is!

Ahogy olvasom a kanadai fejezetet, mintha csak most érteném meg, hogy valójában ki is volt itt nekünk, a kanadai magyar diaszpóra magyarjainak Pordány László nagykövete. Ő volt az, aki nem csak szavakkal tudatosította bennünk, hogy egy olyan nemzet tagjai vagyunk, amelynek kormánya, az Orbán-kormány megteremtette az elszakított nemzetrészek és az anyaország, valamint a diaszpóra és anyaország közötti, minden korábbinál erőteljesebb kapcsolat kialakulásának a lehetőségét, konkrét formába öltve a szabódezsői kijelentést, hogy “minden magyar felelős minden magyarért.” Ezt szerette volna belénk plántálni a nemzettudat erősítésével. Ezért támogatt minden közösségi kezdeményezést, ezért – ismételten hangsúlyoznám – tanított! A “nemzettudatlanság” – könyvből kölcsönzött kifejezés – megszüntetése érdekében akár a személyét ért igaztalanságokat is elhallgatta, nem harcolt a hivatalos rangját megillető elismerésért, de nem engedett meggyőződéséből sem.

Ha van hiánypótló munka a szakirodalomban, akkor ez a Pordány László születésnapjára készült összeállítás mindenképpen az! Egy talpig becsületos, nemzetének és annak kormányaának alázatos szolgája mutatja be azt a kort, amelyben még most is és szakadatlanul folyik a világos, józan nemzettudat elhomályosítására irányuló támadás.

Újhelyi Kinga

Karantén ének

Nézd, lassan tavasz jó,
Fényes nap, felkelő,
Illatfelhő,
Szép álmokat szövő.

Látom az arcodat,
Hallom a hangodat,
Sóhajodat,
Őrzöm mosolyodat.

Maradj velem még,
Kérlek, szeress még,
Úgy, mint régen, csak kéz a kézben,
Együtt lehet szép.

Kérlek, ne menj el,
Kérlek, ne add fel,
Veled együtt szent lüktetésben
Sírhatunk majd fel.

Elhalt szó ajkamon,
Emlékek hátamon,
Morzsolgatom,
Perc folyik ujjamon.

Várj, várj csak szelíden,
Csendben, türelmesen,
Kendőzetlen
Járhatsz majd szüntelen.

Maradj velem még,
Kérlek, szeress még,
Úgy, mint régen, csak kéz a kézben,
Együtt lehet szép.

Kérlek, ne menj el,
Kérlek, ne add fel,
Veled együtt szent lüktetésben
Sírhatunk majd fel.

Babits Mihály

Eucharistia

Az Úr nem ment el, itt maradt.
Őbelőle táplálkozunk.
Óh különös, szent, nagy titok!
Az Istent esszük, mint az ősz

törzsek borzongó lagzikon
ették-itták királyaik
húsát-vérét, hogy óriás
halott királyok ereje

szállna mellükbe - de a mi
királyunk, Krisztus, nem halott!
A mi királyunk eleven!
A gyenge bárány nem totem.

A Megváltó nem törzsvezér.
Ereje több, ereje más:
ő óriásabb óriás!
ki két karjával általér

minden családot s törzseket.
Egyik karja az igazság,
másik karja a Szeretet...
Mit ér nekünk a Test, a Vér,

ha szellemében szellemünk
nem részes és úgy vesszük Őt
magunkhoz, mint ama vadak
a tetemet vagy totemet?

Áradj belénk hát, óh örök
igazság és szent szeretet!
Oldozd meg a bilincseket
amikkel törzs és vér leköt,

hogyan szellem és ne hús tegyen
magyarrá, s nőjünk ég felé,
testvér-népek közt, mint a fák,
kiket mennyből táplál a Nap.

Horváth Gábor Miklós

Emlékeimből

Országos napilapoknál tevékenykedve lehetetlen volt, hogy ne találkozzam az Omega együttes alapítójával. Benkő Lászlót különleges érzéssel áldotta meg a sors: egyszerűen mindenhol megjelent, ahol történt valami. A sokadik találkozás és a sokadik villáminterjú után eldöntöttük, hogy egyszer leülünk kényelmesen, fittyet hányva az idő múlására, egy jót beszélgetni. Az elképesztő sikerrel működő Omega vezetője a Budapesti Műszaki Egyetem egykori hallgatójához illő precizitással és tárgyilagossággal idézte fel a zenekarral történt eseményeket. Benkő gondolkodásmódja, életszemlélete egyben magyarázat volt arra is, hogy miként lehetséges egy rockzenekarnak hosszú évtizedeken keresztül, töretlen népszerűséggel működni. Ez a kellemes beszélgetésünk jutott eszembe, amikor Benkő László halálhíreről értesültem.

- A nagy generáció tagjainak szárnypróbálgatásai a mai felfogás szerint túl szigorú szülők és tanárok vigyázó szemei előtt zajlottak. Ennek ellenére a hatvanas évek elején egymásra alakultak az amatőr zenészekből álló, akkor úgy hívták őket, hogy beat együttesek. Hogyan sikerült elbújni a vigyázó szemek elől?

- Nem bújócskáztunk. A mi generációnk számára teljesen egyértelmű volt, hogy az anyagi biztonságot a diploma adja meg, csak felsőfokú végzettséggel lehet, ahogy a szüleink, nagyszüleink mondták még, biztos polgári egzisztenciát teremteni. A második világháború és az '56-os események talán még élesebben világítottak rá, hogy bármilyen zilált és áttekinthetetlen körülmények között is élünk, a tudás hatalom, felkészült szakemberekre mindig szükség lesz, tehát a lehető legmagasabb szintre kell eljutni a tanulásban. Apám a műszaki egyetem tanára volt, tehát nem volt nehéz kitalálnom, hogy mérnöki diplomát kell szereznem. Hozzáteszem, eszembe sem jutott, hogy hadakozzak ellene. Akkor még hallatlan presztízse volt a budai gimnáziumoknak. Komoly rangot jelentett a Petőfi-, a Toldi- vagy a József Attila Gimnáziumba járni, vagy ott tanítani. Nekünk még a hagyományos gimnáziumi pedagógiai módszerek segítségével sikerült leérettségiznünk. A tanári karok szellemisége, vezéregyéniségei kitörölhetetlenek a diákok emlékezetéből. Olyan tanárok tanítottak, mint például Forrai Miklós, aki a híres Budapesti Kórus vezetője volt, vagy Almási Miklós, egykori vízilabdázó, ma úgy mondanánk, igazi sztártanár, a filozófia tantárgy köztiszteltében álló, sőt nagy népszerűségnek örvendő mestere.

Vagy harminc évvel az érettségim után tudtam meg valakitől, pedig folyamatosan tartottam a kapcsolatot Almási tanár úrral, hogy valami '56-os ügye kapcsán kipenderítették a tudományegyetemről, és – nagy szerencsénkre – csak gimnáziumban taníthatott tovább. A budai gimik tanulói jól ismerték egymást. Sok tanulmányi- és sportversenyen találkozhattunk. Az ország egyik legmenőbb sportjának, a vízilabdának köszönhetően ismerkedtem meg Laux Józseffel és Kóbor Jánossal. Amikor aztán a műszaki egyetemen komolyabban zenélni kezdtünk, csak annyit határoztunk el, hogy a diploma megszerzéséig kísérletezünk, addigra úgyis kiderül, hogy lesz-e a zenekarosdiból valami.

A nagy kérdésre elég egyértelmű válasz született!

- Nagyon akartuk, hogy termőre forduljon a dolog, mert úgy éreztük, akkor maradhatunk igazán szabadok, ha nem helyezkedünk el diploma után valami borzalmas válllathoz csicskásnak, hanem zenélünk tovább. A közönség vette a lapot, igaz, akkoriban, mint klubzenekar kizárólag a barátaink kedvenceit játszottak a bulikon, a Szabad Európa Rádióban hallott számokat.

- Ezekről a számokról azonban még jóindulattal sem lehet állítani, hogy a hivatalos kultúrpolitika kedvencei voltak...

- Érdekesen alakultak a dolgok, mert a kultúrpolitika elkövetett egy – számukra – majdnem végzetes hibát. Azért, hogy egyszerre mindenkit meg lehessen figyelni,

az Egyetemi Színpadra csődítették a környékbeli egyetemek, művészeti főiskolák hallgatóit. Véletlenül remek társaságot sikerült összehozniuk. Grafikusok, írók, költők, zenészek, színészek találkoztak itt, és egymást inspirálták műveikkel, gondolataikkal. Ma már elképzelhetetlen, de az első rendezvényeken elég volt kitenni egy Mambó magnót a színpadra, és mindenki lázasan hallgatta a Beatles számait, amiket aztán gondosan ki is elemeztünk, elmondtuk a véleményünket Lennonék zenéjéről. Később az Illés, Metró, Omega és Scampoló koncertek vonzották elsősorban a közönséget, és Ruszt József azóta a legendák szférájába távozott színházi társulata, az Universitas is bemutatkozott. A produkciók után komoly viták voltak, sőt olyan beszélgetések is, amelyek a nyugat-európai egyetemeken felmerült kérdésekről szóltak. A félelmetes vasfüggöny ellenére az információk két-három hetes késéssel megérkeztek hozzánk is. Hiába voltak zárva a határok, a sportolók, művészek hozták-vitték a híreket. Úgy tűnt, hogy a szocialista ideológia támogatására a tehetséges, komoly babérokra törő sportolók a legalkalmasabbak. A rendszer be akarta söpörni azt a sikert és népszerűséget, amit a magyar sportolók a világ-ranglistán elfoglalt harmadik-negyedik helye jelentett. Ami a beatzenét illeti, erről senki sem tudta, hogy micsoda.

A rendszer éber őrei pillanatnyi elmezavarnak tartották, amely csupán a kamaszkorában mindenkit megkísértő tagadás szellemének színpadi megnyilvánulása, és értelmes felnőtt boldogan megfelelkezik róla, amikor benő a feje lágya. A nyugati hippimozgalmak lényegét nem értették meg, beszűkült agyú divatmajmolóknak tartották a hosszú haját, szakállt növesztő fiatalokat. Amikor érzékelték, hogy a műfaj spontán mozgalmommá terebélyesedett, már elkéstek, mert a folyamat visszafordíthatatlanná vált. Magyar dalok születtek, és olyan dolgokat is ki lehetett mondani a koncerteken, amiket máshol nem, és úgy lehetett viselkedni, akár a nyugati beatklubokban. Természetes, hogy a fiatalok tódultak ezekre a bulikra, ahol szerényebb keretek között ugyan, de mégis a szabadság ízét kóstolgathatták. Lépéselőnybe kerültünk a hivatalos kultúrpolitikával szemben, ám akkor gondoltak egy merészet: olyan monopóliumokat hoztak létre – ORI, Interkoncert, Hanglemezgyár -, amelyek segítségével kezükben tarthatták a műfajt. Komolyabb helyeken csak az általuk elfogadott zenekarok koncertezhettek, utazhattak külföldre, szerepelhettek a televízióban, rádióban, újságokban. Az Ifjúsági Magazin, a Magyar Ifjúság, a Világ Ifjúsága című sajtóorgánumok, amelyekben egyáltalán szóba kerülhetett a beatzene, a műfaj erejéhez,

népszerűségéhez képest csak szűk terjedelemben jelenhettek meg cikkek, azok is fülbesúgásos alapon íródtak. Az volt a meggyőződésük, hogy könnyen helyre tudják tenni a műfajt, ha be tudják lopni a dalokba a kommunista ideológia üzeneteit. Ez a törekvésük is csak felemás módon sikerült, mert egyre nagyobb volt a nemzetközi érdeklődés a magyar könnyűzene iránt. A legjobb példa az átgondolatlanságra és a kapkodásra az első nagylemezünk története. A Magyar Rádió angol szekciójának a vezetője, a pár éve Magyarországon elhunyt Charlie Coutts meglepődve tapasztalta 1968-ban, hogy mi minden van nálunk, még elég elfogadható beatzene is. Arra gondolt baloldali angol barátaival, hogy meg kellene mutatni a magyar beatzenét Londonban. Egy hónapra kiküldtek bennünket Angliába. A Decca világcég nagylemezt vett fel velünk, annyira tetszett nekik, amit csináltunk. A dolog sokszerűen hatott a magyar beatszakmára, az Omega Red Star nagy riadalmat keltett főideológusék köreiben is, mert attól féltek, hogy kihullik a kezükből a karmesteri pálca, a műfaj irányítása. Letiltottak a következő angliai turnénkról, és az Illés együttest küldték ki helyettünk, akiket addig provokáltak, amíg hosszú ideig az egész szakma kedvét el nem vették a Lajtán túli próbálkozásoktól. Cserébe hazai nagylemezek kiadásáról döntöttek, amelyről egyébként addig hallani sem akartak.

Az Omegának kifejezetten jót tettek a megpróbáltatásai. Felnőtté váltunk. Tudtuk, hogy észnél kell lenni, óvatos duhajnak kell maradni minden szempontból. Ezerszer át kellett rágni, hogy kinek mit mondunk, milyen számokat, nyilatkozatokat akarunk megjelentetni. A közös felelősségvállalás remekül összekovácsolta a csapatot. Már az sem csökkentette a lendületünket, hogy a körön kívül kerültünk, mindennel nekünk kellett foglalkoznunk, hivatalosan semmiben sem segítettek. A mostoha körülmények lassan mégis a mi malmunkra hajtották a vizet. Kiderült, hogy a beat-, később pop- vagy rockzenének hívott műfaj világsztárjait nem tudják és nem is akarják megfizetni a szocialista blokk országai. Így saját sztárokat adtak kézről-kézre egymásnak, rockban leginkább a műfaj hazai úttörőit, dzsesszben pedig a lengyeleket. Nem győztük teljesíteni a csehszlovákok, bolgárok, NDK-sok, szovjetek felkéréseit, akik úgy ünnepelték a hazai élgárda tagjait, mintha a saját zenekaraik vagy énekeseik lettek volna.

-A remekül összekovácsolódott zenekart egy idő után már más tette alaposan próbára. A sok utazás, a zenész életforma sok reményteli család álmait foszlatta szét.

-A feleségem ahhoz szokott hozzá, és később a gyerekeim abban nőttek fel, hogy én egy-egy hónapra eltűnök az Omegával. Sajnos akkor még mobiltelefon nem volt, de vonalason, kockáztatva a lehallgatás vagy a belehallgatás veszélyét, nagyjából mindig tudtam, hogy mi van otthon, mi történt éppen a gyerekekkel. Az egyeztetés, az életvezetés nagy mestere a feleségem, pontosan tudta, hogy mikor kivel mit kell csinálnia. Tanárnőként profi módon állt Balázshoz, aki kicsit nehezebben viselte apja zenész mivoltát, de a lányunknál, Dóránál már automatikusan ment minden, mint a karikacsapás. Balázs Vendéglátóipari Főiskolára, sőt médiaszakra is járt, Dóra angolszakos tanár.

-Nem akartak zenészek lenni?

-A barátaim tanácsát is kikértem, tudni akartam, hogy mihez van tehetségük. Csak azért, mert viszonylag jól menő zenész az apjuk, ne csinálják ugyanazt, mint ő. Abban az időben, amikor én kezdtem, teljesen másról szólt a könnyűzene, mint most. Az a funkciója, ami akkor erőteljesen meghatározta a rockzenét, ami egyben életstílust, erkölcsi felfogást és politikai hovatartozást is jelentett, ma már csírájában sincs benne.

Amdala.hu, 2020-11-23

Fotó: Fortepan/Urbán Tamás

Az Omega 1976-ban, Debreczeni Ferenc, Kóbor János, Benkő László, Mihály Tamás, Molnár György

Botos Ferenc:
APOKRIF /haikuk/

hajléktalanként
egy gyönyörű országért
született közénk

-

néma kőpadok
Názáretből jött egy ács
itt ült szombaton

-

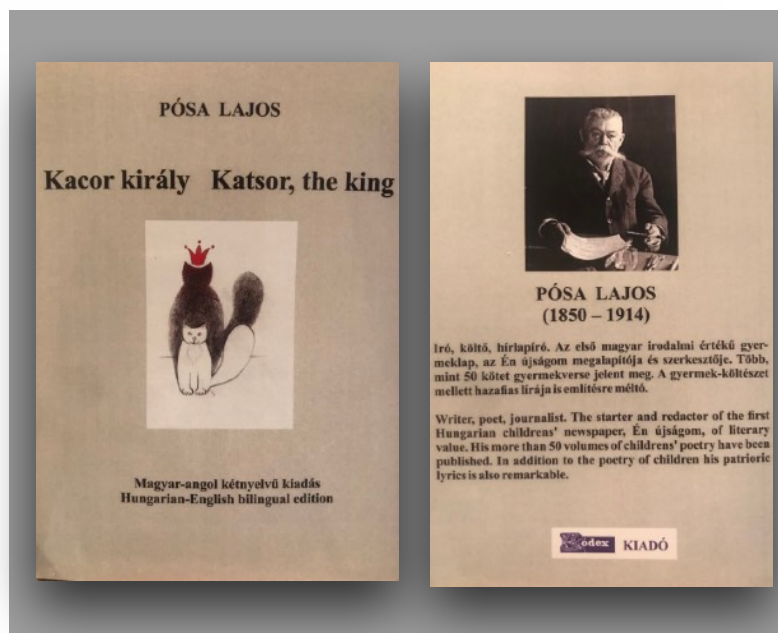
bíbor pipacsok
között lépdelt csendesen
míg a hegyhez ért

-

megperzselt vásznon
csak egy test lenyomata
jelzi hiányát

-

lombok alól szól
megtört kőből is beszél
útszéli Krisztus

Fénnyel körülölelt – Klotz Mária *fent és lent* című könyvéhez

„Áldott hely ez a Pilis. Melegsége van, ahová szívesen jön az ember kiszakadni az örült és hamis, hovatovább mosolytalanná váló, szabadjára eresztett modern világ zörgéséből, és egy kis időre visszatérhet, hazajöhet ősei tűzhelyéhez, akikhez vére köti. Itt az ember, szemét lehunyva, szívével tudja látni a világot.” Gyakran találkoztam ezzel a gondolattal azóta, hogy kicsit közelebről megismertem ezt a festői vidéket. S hogy miért jutnak most eszembe ezek a szavak? Mert Klotz Mária könyve felidézi bennem. Klotz Mária könyve ezt idézi fel bennem. Verseivel, prózáival olyan világba vezet el, ahová szívesen szakad ki az ember a hova-tovább mosolytalanná váló világ zörgéséből. Jólesik elkísérni őt ünnepeken és hétköznapokon, tavaszokon és őszykőn, mosolyokon és szomorúságokon, magasságokban és mélységekben, a tegnapi és a mában, ködfátyolos reggeleken és csillagfényes karácsony-estéken. Felemelő élmény elfogadni a bizalmát és vele tartani legfontosabb pillanatainak a meg-, illetve újraélésében.

Bárhogyan is nézzük, a vers igazán mély kitárulkozás. A költő felfedi legrejtettebb titkait. Megtisztelti olvasóját önmagával. Bizalmat ad és bizalomra hív.

Klotz Mária ilyenén hívószavának elfogadása, suttogásainak és kiáltásainak befogadása sokak számára egy pillanat műve lesz.

Mert a vers olyan, mintha kicsit rólunk is szólna. Velünk is megtörtént ugyanez, csak mi nem tudtuk betűkké, hangokká formálni – és íme, most a költő megtette helyettünk.

Pontosabban: Klotz Mária tette, teszi meg helyettünk: felidézi gyermekkorunkat, magához öleli emlékeinket, átéli szerelmeinket, elsiratja halottainkat, kimondja álmainkat... Nem tud nem megérinteni mindaz, amit leír. Nemcsak azért, mert saját érzéseinket fedezzük fel a soraiban, hanem legfőképpen azért, mert Klotz Mária a szívével látja a világot.

Írásainak melegségük van, hány, és hány folyóiratban tapasztalhattuk már ezt, s most íme, könyvnyi melegséget nyújt át nekünk – onnan, a pilisi hegyek és erdők patakparti csendes hűvöséből.

Nekünk pedig nagyon is szükségünk van tisztán csengő szavakra, bizakodást hordozó gondolatokra ebben a mindenféle furcsaságtól zörgő, hangzavaros világban. Szükségünk van, részint, hogy ebből a zürzavaros kuszaságból kikökkentsenek, részint pedig hogy a holnapot más színben láttassák.

Lapozom Klotz Mária könyvét, forogatom lapjait, s egyszer csak megakad a tekintetem két kicsinyke soron, megakad a tekintetem és hosszan elidőz fölöttük: „felvillan a fény / kacsint a remény”...

A fény egyébként is gyakran feltűnik e lapokon, s ez különösen jól hat rám. Mert minden, ami fény – minden, ami szép, jó, igaz és nemes –, ezt az üzenetet hordozza és erősíti meg számomra: hogy kacsint a remény.

Lám, milyen sok szempontból jó – s itt csupán néhányat villantottunk fel – felfedezőútra indulni, barangolni Klotz Mária tolla nyomai között!

Varga Gabriella

Klotz Mária **Ave Maria**

csillagfényben fenyőág
karácsonyfán alma
Mária ölében
sír a kis Jézuska
nyitott a lélek
szoptatja a gyermeket
szívébe lépdél
a szeretet

Klotz Mária

Adventi montázs

A tél kegyetlensége rátelepedett községünkre. Behavazta a Zsíros-hegyet és a Nagyszénás tetejét. A fehér óriások koszorút fonnak körénk, vigyáznak ránk, hozzánk tartoznak. A fenyves felöltötte fehér gúnyját, mint a csipke, úgy ragyog rajta a vakítóan fehér palást. A „gyémánthó” fátylat eresztett a templom keresztjére, a házak kéményeire, a gyermekek örömére. A Slötyi vize sikamlós jégpáncéllá alakult. A madárkák keresgélnek a zsíros magvakat, felcsippentenek egyet, majd továbbrepkednek...

A Főtéren pompázik a lámpákkal díszített fenyő, „a zöld fény”. Új naptár, Borbála napi bányászmegelemlékezés, Mikulás-ünnepségek, karácsonyi vásár, öregek karácsonya – mind-mind már az elmúlt évekből megszokott események. Várjuk őket, mint a Megváltót.

Készülődünk, várakozunk, kívül-belül szépítkezünk. Csinosítjuk lakásunkat, sütünk-főzünk-vásárolunk, ajándékozunk. Adunk és kapunk.

Lelkünket is megtisztítjuk, mert csak frissen fogadhatjuk az új életet. Aztán lassan eljön, amire áhítunk. Halljuk a harang csendülését, ének zendülését és megyünk... Megyünk a hívójelre.

Új élet született, kicsi, törekeny gyermek képében. Eljött, hogy megváltson bennünket. Megszabadítson a sok gonosztól, „most és mindörökkön örökké”.

Az örök karácsonykor egybegyűlünk, összejövünk, kicsik és nagyok. Ilyenkor mindenkit nagyon szeretünk. Visszaálmodjuk magunkat gyermek-korunkba, múltunkba, christkindlis hagyományainkba. Csak mesélünk, és mesélünk, ennek a varázsnak sosem lesz vége...

A diós és mákos bejgli illata keveredik a gyertya illatával.

A csillagszóró ragyogó csillagocskái beragyogják lelkünket. A fenyő örökzöldje új reményt ad további sorsunk alakulásához.

„Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.”

Erre a boldogságra várunk már nagyon. Ahogyan az új életre! Ránk fér!

Pilisszentiván, 2003. december

Klotz Mária

Karácsonyi üdvözet

December elején kaptunk egy kis ízelítőt a hóból, így visszaidézhetjük a régi, nagy havazásokat, amikor a fehér csillogó gyöngytakaró belepte a tájat, orrunkat, lelkünket. Amikor viháncoltunk, répaorrú hóembert építettünk, szánkóztunk. Most is nézegethettük, igaz, csak rövid ideig, de azért kellemes volt gyönyörködni hófedte környezetünkben.

Amikor elérkezik egy-egy ünnep, különösen rádöbbenünk, hogy rohan az idő, megint eltelt egy esztendő. Az advent várakozással, felkészüléssel, misztikummal teli időszakának vége felé járunk és megkérdezzük magunktól: valóban készülünk a lényegre, a *Megváltó* születésére, vagy csak a szokásos rohanó hétköznapiakat éljük, teli munkával, vásárlással, idegeskedéssel?

Adventkor valami gyönyörűségeset kéne írni, „*s jutott is eszembe számtalan szebbnél szebb gondolat*”, de valahogy mindig van egy belső sugallat, hogy azért nem csak szép és jó most a világ. Mondhatnám úgy is: forrong. Most tényleg ne erre emlékezzünk, hanem próbáljuk mindig az éppen aktuális percet megélni, átélni, hiszen tőlünk függ, hogy sikerül-e.

Az adventi programok sok-sok odaiálló énekkel, verssel, történettel, eseménnyel mind-mind közelebb visznek bennünket az ünnep misztikumának megértéséhez. A karácsony ünnep maradt hosszú ideje, rajta nem fog az idő vasfoga. Ilyenkor fontos az embereknek a szeretet, az ajándékozás, az adni és kapni vágyás. Csak arra vigyázzunk, ne vigyük túlzásba, hiszen akkor eltűnik az igazi értelme. Ilyenkor azokra is gondoljunk, akik magányosak, akik elesettek, betegek, szegények. Boldogok lesznek, ha becsengetünk hozzájuk egy tál süteménnyel vagy valami saját készítésű ajándékkal.

Hetek, napok óta készülünk a karácsonyi csodára, amikor is megszólal a csengő és megérkezik a *Jézuska*. Végül ott állunk a feldíszített karácsonyfa körül, közben énekelünk, imádkozunk, egymást megöleljük. A régi családi szentesték időszakából én még mindig anyukám ölelésére emlékszem a legjobban, és arra, hogy ilyenkor az éjféle miséig együtt voltunk, beszélgettünk, játszottunk, boldogok voltunk. Legyünk ismét gyermekek, éljük át az ünnep minden apróságát, szépségét, misztériumát.

Csendesdjünk el egy kicsit. Tisztítsuk meg a lelkünket. Éljük meg a szépet, legyünk jobbak, kedvesebbek. Forduljunk egymáshoz, nézzünk egymás szemébe és lássuk meg benne a szeretet lángját. Ha megtaláltuk, a Megváltó is beköltözik a lelkünkbe és újult erővel irányítja életünket.

Egyszerű, de mégis nagyon-nagyon nehéz. A karácsonyi szívek egy kicsit másképp dobognak, és ezt a dobogást vigyük át az új év minden napjára. A bennük ragyogó apró lángok öltöztessék fényárba a körülöttünk lévő szűkebb és tágabb világot. Próbáljuk meg, talán sikerül.

Ady Endre időtálló szavaival erősítem meg gondolataimat:

„*Karácsonyi rege,
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra...*”

Pilisszentiván, 2016. december

Klotz Mária
Angyalhaj

haj, haj, angyalhaj

csillogós selyem

fényes kelme

angyalhaj

hej, hej, hópehely
csillagos repkedő
fehér olvadó
hópehely

angyalhaj
karácsonyi dal
boldogság
danahaj

Pilisszentiván, 2017. október 30.

Klotz Mária

Álom

Átvilágított a csillag fénye
bennem ragyogott
halkan suttogott christkindlis dallamot
füleltem a csöndbe
vártam
Jézuska jön-e
már ott is volt
vagyat őrzöm lelkemben
tovább ég bennem
csillag forró tüzeiben
gyermeki álom
ma is velem

KANADAI / AMERIKAI
MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámában megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$90 egy évre vagy \$50 félévre, postázással.

A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak!

Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442
Web: www.kekujzag.com
E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

**Isten Veled, drága barátunk,
Farkas András
(1953. Korond – 2020. Toronto)**

A korondi világjáró énekes édesapja Farkas Gáspár kovácmester, akinek régi kovácsműhelye a székelyudvarhelyi múzeum udvarán található. Édesanyja Vinczeffy Irén fodrásznő, a nagyközség érdekes színpoltja volt, aki borbélyüzletében nem ritkán a vendégeknek cimbalmon játszott és saját dalait énekelte. A mindig vidám, pirosposzgás asszonyt a faluban Piroskának becézték és a mestersége után csak Borbély Pirike néven ismerték.

Farkas András zenei tehetségét édesanyjától örökölte. 13 évesen került a marosvásárhelyi zeneiskolába. Először vadászkürtös volt, majd zongorázni és énekelni tanult. 1975-ben a marosvásárhelyi filharmónia énekesé lett. Emellett zeneszerzőként, népdal-, sláger- és nótáénekesként gyakori szereplője volt a Román Rádió és Televízió magyar nyelvű adásainak. Egyszerre több műfajban is foglalkoztatták. 1982-ben Ausztriába disszidált, ahol egy évet töltött „lággerben”. Itt az Osztrák Rádió (ORF) felkérésére megzenésítette a Bécsben élő jeles költő, Monoszló Dezső verseit, melyet a Szabad Európa Rádió is átvett. Ebből a tiszteletdíjból járta be először Nyugat-Európát.

1983 nyarán kivándorolt Kanadába, a brit-kolumbiai Vancouverbe, ahol öt hónapos intenzív nyelviskola segítette az angol nyelv elsajátításában. Ez alatt többször fellépett a Magyar Házban, a katolikus és református egyház rendezvényein.

Alig töltött el egy évet Vancouverben, amikor elindult turnézni Kanada és Amerika-szerte. Először formális műsorokat adott, ahol nagy sikerrel állította egymás mellé a különböző műfajokat, majd ezt szombat-vasárnap átváltotta hajnalig tartó táncestekre, ahol egymaga szórakoztatta a magyarul mulatozó öt-hatszáz főnyi közönséget. Ebben verhetetlen volt. Ausztráliában már egy évvel korábban lefoglalták egy-egy szilveszteri mulatságra. Miután 1987-ben kanadai állampolgárságot kapott, a román állampolgárságáról lemondott, és elindult világjáró útjára. Azóta 114 országban fordult meg, misszionáriusi lelkülettel erős vágy hajtotta, hogy hírül vigye a világnak az akkori tragikus sorsú Erdély bánatát. Énekelte népdalait, nótáit, hirdetővén a székelység és egész Erdély erejét.

Hát ez bizony azzal is járt, hogy több mint tíz évig nem aludt a saját ágyában. De mindenért kárpótolta a tény, hogy sok elfelejtett magyarnak és magyarul elfelejtettnek boldog órákat szerzett, sikerült visszaadnia a magyarságtudatukat Észak- és Dél-Amerikában, Afrikában, Új-Zélandon vagy Ausztrália-szerte. Másutt egyetemeken, házaknál koncertezett, vegyes anyanyelvű közönségnek Japánban, Taiwanban és Indiában, Puerto Ricóban pedig nagy sikert aratott, amikor spanyolul énekelte a magyar cigánynótákat. Közel egy tucat nyelven énekelt, hét nyelven elboldogult a világban, és kanadaiaként tényleg világpolgár volt, de elsősorban mindig a magyarság volt a legfontosabb számára, hiszen egész életében a magyar ügyet szolgálta. Akár Tahitiben vagy Nepálban énekelt, de magyarul álmodott. Amint lehetett, megszerezte a magyar állampolgárságot is, hogy teljes jogú magyar állampolgárként jöhessen haza.

Most már hamvai mennek majd haza, hogy övéi mellett pihenje ki földi utazásainak fáradságait.

Isten adjon Andrásnak örök nyugalommal!

<https://szekelyhon.ro/magazin> alapján

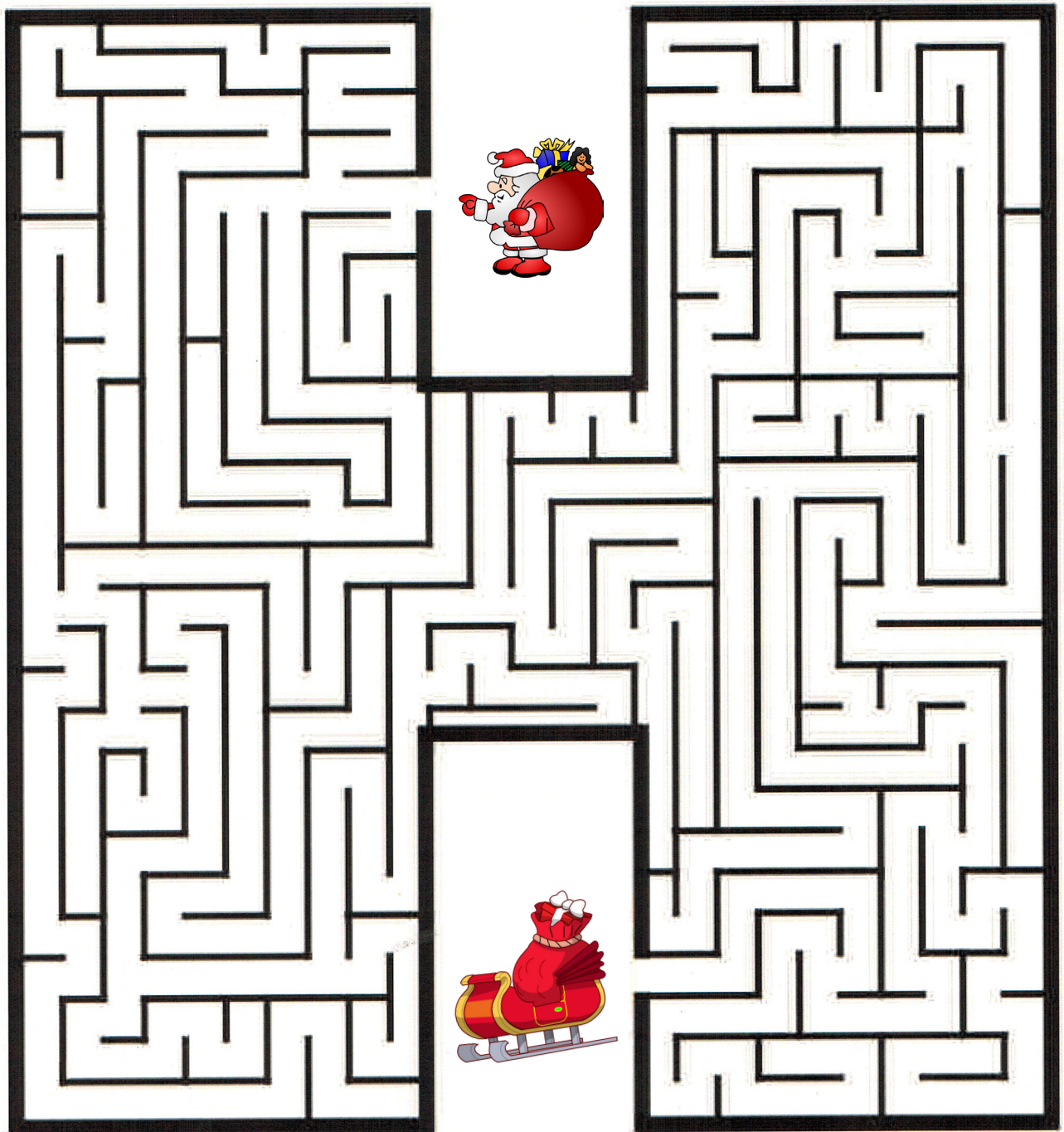

Bobó Bóbitája

melléklet

Segíts a Mikulásnak megtalálni az ajándékokkal teli szánt!

Devecsery László
Karácsonyi éjben

Hópelyhek lobognak
pihekönnyű szélben,
fehér lesz az erdő
karácsonyi éjben...

Fenyőfák indulnak,
díszeket várják:
köszöntik az embert
és az ég királyát.

Világos az ablak,
arany szemmel néz rád,
felfénylő örömmel
hullanak a szikrák:

csillagszóró játszik,
szemek mosolyognak,
betlehemi éjben
pásztorok dalolnak.

László Devecsery
On Christmas Night

Snowflakes are a-flutter
in the feather-soft breeze,
the forest will turn white
on Christmas night with ease...

The pine trees all line up
with ornaments laden:
they are greeting all men
and the King of Heaven.

The window is all lit,
eyes of gold look at you,
like lit-up happiness
sparkles fall about you:

sparkthrowers are playing,
eyes are filled with bright smiles,
shepherds are a-singing
over Bethlehem's night.

Translated by Frank Veszely

Altató

Lehúnyja kék szemét az ég,
lehúnyja sok szemét a ház,
dunna alatt alszik a rét -
aludj el szépen kis Balázs.

Lábára lehajtja fejét,
alszik a bogár, a darázs,
vele alszik a zümmögés -
aludj el szépen kis Balázs.

A villamos is aluszik,
s mig szendereg a robogás,
álmában csönget egy picit -
aludj el szépen kis Balázs.

Alszik a széken a kabát,
szunnyadozik a szakadás,
máma már nem hasad tovább -
aludj el szépen kis Balázs.

Szundít a lapda meg a síp,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is aluszik -
aludj el szépen kis Balázs.

A távolságot, mint üveg-
golyót megkapod, óriás
leszel, csak húnyd le kis szemed -
aludj el szépen kis Balázs.

Tűzoltó leszel s katona!
Vadakat terelő juhász!
Látod, elalszik anyuka -
Aludj el szépen kis Balázs.

Lullaby

Its blueish eyes the sky does close,
the eyes of house now do not peep,
Under pillow just sleep meadows -
My dearest son, let fall asleep.

The chafer and wasp sleep alone,
while bowing their heads on their feet,
together with them sleeps the drone -
my dearest son, let fall asleep.

And sleeps the tram and all within,
while rumbling slumbers but not deep,
it makes in dream a slight ringin',
my dearest son, let fall asleep.

On chair the coat sleeps with a snore,
slumbers the rent, it is its need,
today it will but rend no more -
my dearest son, let fall asleep.

The ball and whistle take a nap,
the wood and jaunt sleep free of weep,
sugar is dozing in the bag -
my dearest son, let fall asleep.

Distance you'll get, glass-ball as flies,
a giant you will be, indeed,
but close, just close your tiny eyes -
my dearest son, let fall asleep.

You will be soldier and fireman!
Shepherd who guides and drives the sheep!
Mum also sleeps as soon she can -
my dearest son, let fall asleep.

MAGYAROK KENYERE

15 MILLIÓ BÚZASZEM

LOCATION

3090 Lenworth Drive Mississauga
ON, L4X 2G1

PHONE: 905) 624-9311

HOURS

Su-M Closed
T-F 8 am - 6 pm
Sa 8 am - 3 pm

Csendes éj! Szentséges
éj!
Mindenek álma mély;
Nincs más fent, csak a
Szent szülepár,
Drága kisdedük
álmainál,
Szent Fiú, aludjál
szent Fiú, aludjál!

Silent night, holy night
All is calm, all is bright
'Round yon virgin
Mother and Child
Holy infant so tender
and mild
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace

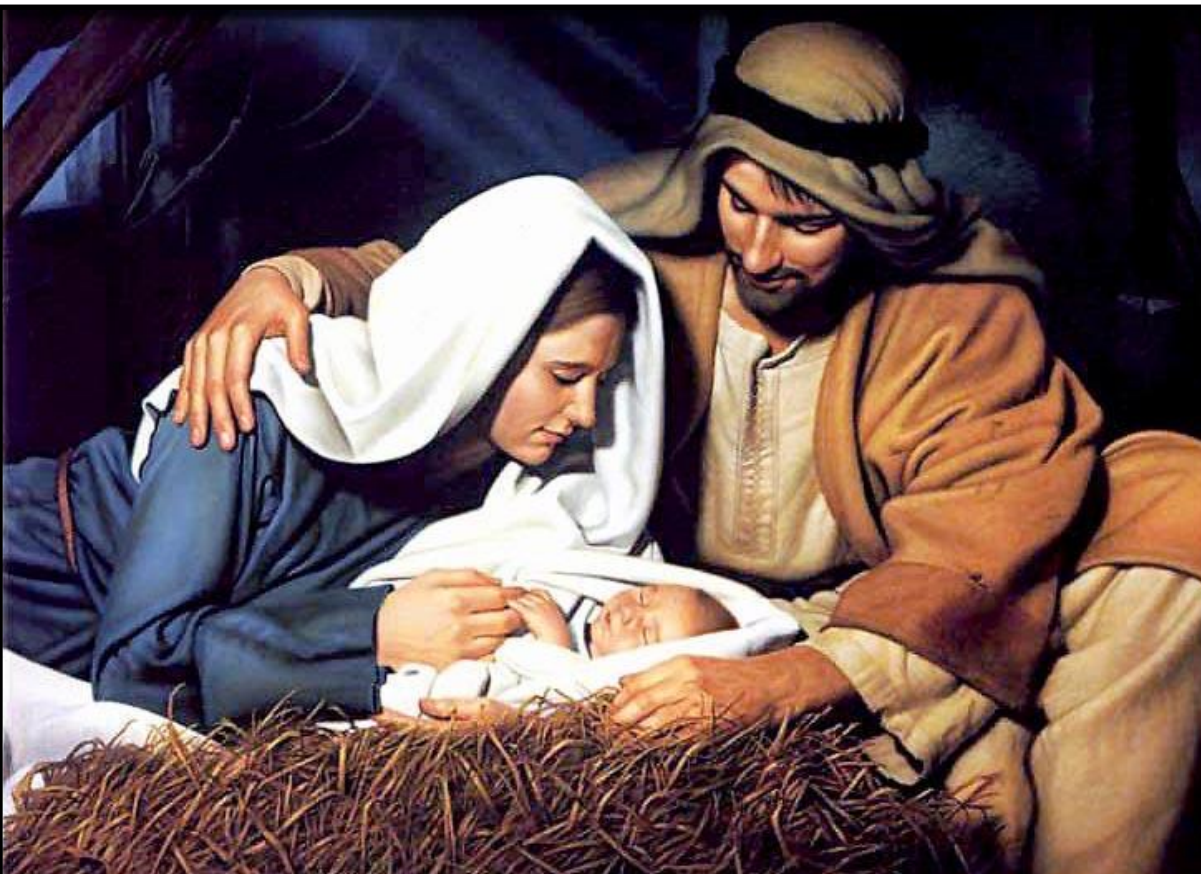
Silent Night

Joseph Mohr Franz Gruber

Primo
Secundo

Sil - ent night, Ho - ly night,
All is calm, all is bright,
Round yon vir - gin, moth - er and child,

Arrangement Copyright © 2015 Music-for-Music-Teachers.com
All Rights Reserved

**ÁLDOTT
KARÁCSONYT
ÉS
BÉKÉS, BOLDOG
ÚJ ESZTENDŐT!

KALEJDOSZKÓP
ÉS
BOBÓ BÓBITÁJA**

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap